

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

**АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ
УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

студента 2-го курсу СО «Магістр»
денної форми навчання
освітньо-професійної програми
Бізнес-консалтинг
Каденка Богдана Олександровича

Науковий керівник
асистент кафедри економіки підприємства,
доктор філософії
Тарасенко Лілія Олександрівна

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань

Студент

(підпис)

Робота допущена до захисту в ЕК рішенням кафедри економіки підприємства від
«18» грудня 2024 р., протокол № 7

Завідувач кафедри економіки підприємства,
доктор економічних наук, професор
ФІЛЮК Галина Михайлівна

(підпис)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ТА РОЛЬ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ	7
1.1. Економічна сутність, класифікація запасів та їх роль у діяльності підприємства	7
1.2. Місце аудиторських послуг в забезпеченні ефективності управління запасами підприємства	10
1.3 Підходи до оцінки ефективності використання запасів та методи управління ними	15
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I.....	22
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Інтерпайп НТЗ»	24
2.2. Зміст та етапи проєктів з надання аудиторських послуг з оцінки системи управління запасами.....	28
2.3 Аудит та аналіз стану управління запасами ПАТ «Інтерпайп НТЗ»	32
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II	58
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	60
3.1. Оптимізація системи управління запасами з урахуванням аудиторських рекомендацій	60
3.2. Ефективність контролю та моніторингу запасів за використання аудиторських послуг.....	66
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III.....	70
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

В сучасних умовах функціонування бізнесу перед підприємствами стоїть чимало викликів, які потребують розробки новітніх підходів до їх вирішення. Одним із таких важливих аспектів є забезпечення достовірної інформації про запаси підприємства задля розробки обґрунтованих економічних рішень та ефективного управління ними, яке прямо впливає на фінансову стабільність та рентабельність підприємств. Аудиторські послуги у цьому контексті відіграють вирішальну роль, оскільки вони сприяють забезпеченню впевненості щодо інформації про обсяг та стан запасів та виявленню неефективних елементів управління і надають рекомендації щодо їх оптимізації.

Запаси, як елемент оборотних активів, відіграють важливу роль в забезпеченні безперервної діяльності підприємства. Інформація про запаси, що генерується в системі бухгалтерського обліку, формує значну базу даних для наступного аналізу задля подальшої розробки економічних рішень. Це обумовлює необхідність забезпечення користувачів достовірною інформацією, що досягається у рамках аудиторських послуг. Зазначене актуалізує тему дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка практичних рекомендації із забезпечення ефективності управління запасами на основі використання результатів аудиторських послуг.

Задля досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання::

1. Дослідити сутність, види запасів та питання управління ними.
2. Здійснити аналіз ролі аудиторських послуг у забезпеченні ефективного управління запасами підприємства.
3. Оцінити стан управління запасами ПАТ «Інтерпайп НТЗ».
4. Розробити рекомендації щодо підвищення ефективності управління запасами на основі результатів виконання аудиторських процедур.

Об'єктом дослідження виступає процес управління запасами підприємства, яка є важливою складовою його операційної діяльності.

Предметом дослідження є роль аудиторських послуг у підвищенні ефективності управління запасами підприємства.

Методи дослідження включають комплекс теоретичних та емпіричних методів. А саме: аналіз і синтез, які допомагають розчленувати систему управління запасами на складові, виявити недоліки й об'єднати отримані результати для формування загальної картини ефективності управління; індукція та дедукція що допомагають сформулювати висновки щодо ефективності управління запасами на основі окремих спостережень та загальних тенденцій; методи спостереження, тестування та аналізу документів. Використання цих методів дозволить комплексно дослідити ефективність управління запасами та визначити шляхи їх покращення.

Важливим аспектом дослідження є **теоретична та практична значущість** роботи. Теоретична значущість магістерської роботи полягає в удосконаленні наукових підходів до використання аудиторських послуг для забезпечення ефективного управління запасами підприємства.

Практична значущість роботи визначається можливістю використання отриманих результатів у діяльності підприємств для підвищення ефективності управління запасами. Запропоновані рекомендації щодо впровадження аудиторських процедур сприяють оптимізації облікових процесів, мінімізації ризиків викривлення даних і підвищенню прозорості управлінських рішень. Розроблені методики можуть бути інтегровані в систему внутрішнього контролю підприємств, покращуючи точність оцінки запасів та їх відображення у фінансовій звітності. Це сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості підприємств і поліпшенню стратегічного планування. Крім того, результати роботи можуть використовуватися аудиторськими фірмами для вдосконалення своїх методик перевірок і підвищення якості послуг.

Новизна дослідження полягає у впровадженні комплексного підходу до управління запасів, що передбачає використання результатів різних видів аудиторських послуг. Такий підхід включає використання сучасних методів аудиту та аналізу управління запасами, що дозволить підприємствам значно підвищити

ефективність своєї операційної діяльності. Запропоновані рекомендації будуть засновані на результатах практичного аналізу і матимуть конкретні кроки для оптимізації управлінських процесів.

Окрім цього, дослідження охоплює **новітні тенденції** в аудиторській практиці, зокрема в частині застосування аналітичних методів для оцінки ефективності управління ресурсами підприємства. Це дослідження також стане вагомим внеском у практику аудиторських послуг в Україні, оскільки матиме конкретні рекомендації для оптимізації управлінських процесів на підприємствах різних галузей.

Таким чином, робота не лише спрямована на вивчення теоретичних основ аудиту та управління запасами, але й на розробку практичних рішень для забезпечення ефективного функціонування підприємств в умовах сучасного ринку.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг роботи – 78 сторінок, включаючи 7 таблиць, 21 рисунок. Список використаних джерел – 7 сторінок (55 найменувань)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ТА РОЛЬ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

1.1. Економічна сутність, класифікація запасів та їх роль у діяльності підприємства

Запаси є важливою складовою будь-якої економічної діяльності підприємства, і управління ними має значний вплив на фінансову стабільність та ефективність операцій. Економічна сутність запасів полягає в тому, що вони є одним з основних елементів оборотних активів підприємства, забезпечуючи безперервність виробничого процесу та продажу готової продукції. На підприємствах вони класифікуються за різними критеріями, залежно від специфіки діяльності та потреб бізнесу [1].

Основними видами запасів є сировина, матеріали, незавершене виробництво та готова продукція. Сировина та матеріали включають всі компоненти, які використовуються у виробничому процесі для створення товарів чи послуг. Незавершене виробництво – це запаси, які знаходяться на різних стадіях виробничого процесу і ще не перетворилися на готову продукцію. Готова продукція, в свою чергу, являє собою товари, які вже пройшли всі етапи виробництва і готові до реалізації. Окрім цього, до запасів відносять інструменти, обладнання, та інші допоміжні матеріали, які не є частиною кінцевої продукції, але необхідні для виробничого процесу [2].

Запаси виконують кілька важливих функцій на підприємстві. По-перше, вони забезпечують безперервність виробництва та реалізації продукції. Це особливо важливо для підприємств з безперервним виробництвом або для тих, що працюють в умовах сезонних коливань попиту [3]. По-друге, запаси допомагають уникнути затримок у виробництві через нестачу матеріалів або затримки в поставках. Нарешті, запаси можуть бути інструментом для контролю витрат, оскільки купівля матеріалів оптом дозволяє отримувати знижки від постачальників.

Запаси відіграють важливу роль у підтриманні стабільності бізнес-процесів, але їх утримання пов'язане з низкою викликів. Вони потребують значних фінансових ресурсів для придбання, зберігання та контролю, а також впливають на логістичні й операційні аспекти діяльності. Неefективне управління запасами може створити додаткові витрати для підприємства або навіть призвести до втрат, якщо запаси виявляться надмірними чи, навпаки, недостатніми. Тому управління запасами є не лише операційним, але й стратегічним питанням, що потребує особливої уваги з боку керівництва. У цьому контексті ефективність управління запасами стає вирішальним фактором, що визначає конкурентоспроможність і фінансову стабільність підприємства.

Управління запасами є критичним фактором для будь-якого бізнесу. Ефективність управління запасами безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства. Неefективне управління може призвести до надмірних витрат на зберігання, втрати товарів через псування, або дефіциту матеріалів, що спричиняє простої у виробництві. За даними досліджень, компанії що стикаються з проблемами, пов'язаними з нераціональним використанням запасів, мають суттєво негативний вплив на їхню прибутковість [4].

Відповідно до МСБО 2 «Запаси» запаси – це активи, які утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу, перебувають у процесі виробництва для такого продажу або існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі чи наданні послуг [51].

Для організації синтетичного обліку наявності і руху запасів на підприємствах використовується клас 2 «Запаси» за синтетичними рахунками, які відображені на Рис 1.1:

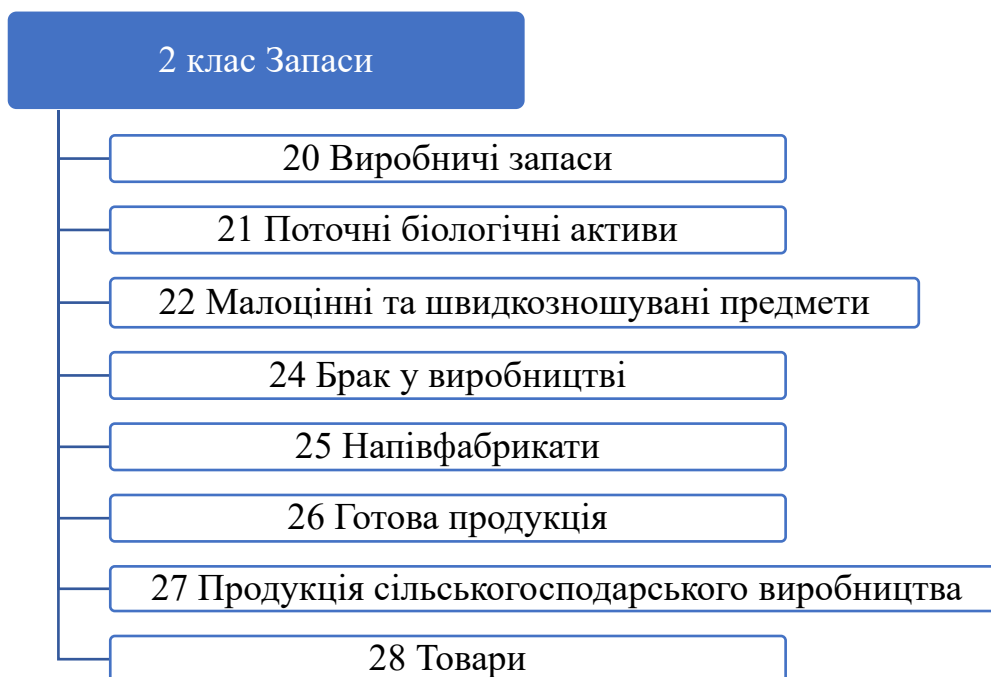

Рис. 1.1. Синтетичні рахунки класу «Запаси»

Джерело: побудовано автором на основі [52].

Класифікація запасів також залежить від ролі, яку вони відіграють у діяльності підприємства. Наприклад, на підприємствах, які займаються масовим виробництвом, основний акцент робиться на управлінні великими обсягами сировини та матеріалів. У той час як на підприємствах, що займаються індивідуальним виробництвом, важливішим є управління невеликими партіями готової продукції [5]. На основі таких особливостей і вибудовуються системи управління запасами.

Запаси також мають вагомe значення в управлінні ланцюгами поставок. Ефективне управління запасами дозволяє підприємствам мінімізувати затримки у постачанні матеріалів і уникнути перебоїв у виробництві. Наприклад, компанії, які займаються виробництвом електроніки, зазвичай стикаються з проблемами в управлінні своїми запасами через швидкі зміни в технологіях і вимоги до швидкого оновлення продукції. Для таких компаній критично важливо мати точну систему прогнозування попиту, щоб уникнути затримок у постачанні та перевитрат на зберігання застарілих товарів [8].

Особливо важливою стає роль запасів у періоди економічної нестабільності. За дослідженнями, у кризові періоди компанії, які мають запаси, можуть краще

адаптуватися до змін у ринкових умовах, оскільки вони мають ресурси для продовження виробничого процесу навіть при перебоях у постачанні [9]. Це стає перевагою перед тими підприємствами, які мають недостатній рівень запасів і змушені скорочувати виробництво у зв'язку з відсутністю матеріалів або комплектуючих.

Отже, запаси відіграють важливу роль у забезпеченні безперебійного функціонування підприємства та підтриманні його фінансової стійкості. Ефективне управління запасами не лише забезпечує безперебійність виробничих процесів, але й дозволяє знижувати витрати на зберігання, покращувати обслуговування клієнтів та підвищувати прибутковість підприємства. Використання сучасних методів аналізу та управління запасами, таких як ABC-аналіз та EOQ, дає змогу підприємствам ефективніше керувати своїми ресурсами та забезпечувати стійкий розвиток в умовах постійно змінюваного ринкового середовища.

1.2. Місце аудиторських послуг в забезпеченні ефективності управління запасами підприємства

Згідно Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудиторські послуги – це аудит, огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються суб'єктами аудиторської діяльності відповідно до міжнародних стандартів аудиту, стандартів аудиту Великої Британії або Сполучених Штатів Америки, та з урахуванням вимог цього Закону [53].

Аудиторські послуги відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного управління запасами підприємства, оскільки вони надають об'єктивну оцінку якості управління ресурсами та сприяють оптимізації процесів. Так як поняття аудиторських послуг є широким, варто зазначити, що в цій роботі аудит сприймається як аудит фінансової звітності – аудиторська послуга з перевірки

даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність стандартам [53].

Сучасне підприємство функціонує в умовах високої конкуренції та постійних змін на ринку, тому важливість професійного аудиту, особливо у сфері управління запасами, стає дедалі актуальнішою. Аудит не тільки дозволяє виявити недоліки у системі управління, але й пропонує конкретні рекомендації щодо поліпшення цих процесів, що безпосередньо впливає на фінансові показники підприємства [10].

Запаси, як уже було зазначено, є важливою частиною оборотних активів підприємства, і неправильне управління ними може призвести до значних збитків. Підприємства щорічно стикаються з проблемами, пов'язаними з надлишковими запасами або їх нестачею, що впливає на загальний фінансовий стан компаній. Аудиторські послуги дозволяють проводити регулярну оцінку рівня запасів, аналізувати їх відповідність вимогам виробничого процесу та попиту на ринку, що допомагає мінімізувати витрати на їх утримання та уникнути простоїв у виробництві через нестачу матеріалів [11].

Окрім того, аудит запасів включає аналіз ефективності процесів закупівлі та зберігання товарів. Одним із основних завдань аудиту є оцінка відповідності процедур закупівлі внутрішнім регламентам підприємства та вимогам ринку. За допомогою аналітичних методів аудиту можна виявити недоліки в процесах закупівлі, які призводять до переplat за матеріали або до зберігання надмірних обсягів запасів, що створює додаткові витрати на їх зберігання та управління [12]. Це особливо важливо для підприємств з великим оборотом товарів, де навіть незначні помилки в закупівлях можуть призвести до значних фінансових втрат.

Аудит також дозволяє оцінити ефективність використання складських приміщень та умов зберігання товарів. На багатьох підприємствах відсутність систематичного підходу до управління запасами призводить до того, що склади використовуються нерационально, що збільшує витрати на їх утримання. Аудитори проводять аналіз використання складських площ, умов зберігання та відповідності цих умов стандартам зберігання, що дозволяє підприємствам знижувати витрати на

утримання складських приміщень та підвищувати ефективність управління запасами [13].

Ще одним важливим аспектом аудиторських послуг у сфері управління запасами є аналіз ризиків, пов'язаних із псуванням або втратами запасів. На підприємствах, що працюють у харчовій або фармацевтичній галузях, де термін придатності продукції є важливим фактором, аудит дозволяє виявляти недоліки у системах зберігання та обігу товарів, що допомагає уникнути втрат через псування або неправильне зберігання [14]. Аудиторські послуги допомагають підприємствам не тільки виявляти ці ризики, але й розробляти стратегії їх мінімізації, що дозволяє знижувати втрати та покращувати фінансові показники.

Окрім ризиків псування, аудит запасів дозволяє виявляти ризики, пов'язані з крадіжками або неправомірним використанням ресурсів [15]. Аудиторські послуги дозволяють не лише виявляти такі ризики, але й розробляти ефективні системи внутрішнього контролю, які допомагають мінімізувати ці ризики.

Особливо важливою стає роль аудиту запасів на підприємствах з великим обсягом товарообігу, де управління запасами відіграє ключову роль у забезпеченні безперебійної діяльності. Наприклад, на підприємствах, які займаються виробництвом автомобільних запчастин або електроніки, де швидкість оновлення продукції та постійна зміна асортименту є критичними, аудит запасів дозволяє забезпечити точність і своєчасність постачання матеріалів, що допомагає уникнути простоїв у виробництві та знижує витрати на зберігання старих або застарілих товарів [16].

Іншим важливим аспектом аудиту є впровадження автоматизованих систем управління запасами. Сучасні підприємства, що прагнуть підвищити ефективність своїх операцій, все частіше використовують автоматизовані системи для управління своїми ресурсами. Аудит дозволяє оцінити ефективність цих систем, виявляти недоліки у їх функціонуванні та надавати рекомендації щодо їх вдосконалення. Впровадження таких систем дозволяє підприємствам не тільки знижувати витрати на управління запасами, але й підвищувати точність обліку товарів, що значно покращує загальну ефективність підприємства [17].

Аудиторські послуги також сприяють підвищенню прозорості управління запасами. Завдяки регулярному аудиту підприємства можуть забезпечити відповідність своєї діяльності міжнародним стандартам та вимогам ринку, що підвищує довіру інвесторів та партнерів. Прозорість в управлінні запасами стає особливо важливою для підприємств, які працюють на міжнародних ринках, оскільки вона допомагає знижувати ризики пов'язані з порушенням стандартів якості або фінансової звітності [18].

В умовах постійної зміни ринкових умов аудиторські послуги стають ключовим інструментом для адаптації систем управління запасами. Підприємства часто стикаються з нестабільністю попиту та змінною кон'юнктурою ринку, що змушує їх шукати більш гнучкі стратегії управління запасами. Аудит допомагає оцінити, наскільки ефективними є ці стратегії, та визначити, які аспекти потребують корекції для забезпечення стабільної роботи підприємства в умовах мінливого ринку [19].

Різні методики аудиту можуть бути адаптовані для конкретних потреб підприємства. Зокрема, підприємства з великим обсягом продукції потребують застосування спеціальних інструментів для оцінки ефективності зберігання та обігу товарів. Одним із таких інструментів є XYZ-аналіз, який допомагає класифікувати запаси залежно від рівня стабільності попиту на них. Такий підхід дозволяє підприємствам краще керувати своїми ресурсами та уникати надмірного накопичення товарів з низьким попитом [20].

Крім того, ефективне управління запасами вимагає впровадження сучасних інформаційних систем для автоматизації процесів. Аудитори, як правило, оцінюють рівень автоматизації процесів управління запасами та надають рекомендації щодо впровадження новітніх технологій. Автоматизовані системи дозволяють підприємствам оптимізувати операції з управління запасами, знижуючи витрати на їх утримання та забезпечуючи точний облік [21].

Поряд із автоматизацією важливу роль відіграє інтеграція управлінських систем у загальну стратегію розвитку підприємства. Аудитори допомагають підприємствам оцінити, наскільки управління запасами відповідає загальним цілям

компанії, та надають рекомендації щодо інтеграції цих процесів у ширший контекст операційної та стратегічної діяльності. Це дозволяє підприємствам уникати розривів між різними рівнями управління та підвищувати загальну ефективність [22].

Ще одним важливим аспектом є аналіз ефективності використання ресурсів підприємства. Аудиторські послуги дозволяють виявити приховані резерви, які можуть бути використані для підвищення продуктивності та зниження витрат на управління запасами. Це особливо актуально для підприємств, що працюють в умовах високої конкуренції, де кожен відсоток ефективності може суттєво вплинути на фінансові результати [23].

Крім того, аудиторські послуги дозволяють підприємствам краще адаптуватися до вимог міжнародних стандартів якості. На ринках, де стандарти якості грають вирішальну роль, регулярний аудит стає необхідним інструментом для підтвердження відповідності продукції цим стандартам. Це допомагає підприємствам уникати санкцій та покращувати свої позиції на ринку [24].

Аудитори також надають рекомендації щодо покращення взаємодії між різними відділами підприємства, що займаються управлінням запасами. Налагодження комунікації між відділом закупівель, виробництва та зберігання дозволяє підприємствам оптимізувати процеси та знизити ризики виникнення недоліків у управлінні запасами. Це є важливим кроком для підвищення загальної ефективності діяльності підприємства [25].

Управління запасами також тісно пов'язане з фінансовими процесами підприємства. Аудиторські послуги допомагають оцінити, як рівень запасів впливає на фінансові показники компанії, зокрема на оборотність активів, рентабельність та ліквідність. Оптимізація управління запасами дозволяє підприємствам знижувати фінансові ризики та забезпечувати стабільний грошовий потік [26].

Важливу роль відіграє аудит у зниженні ризиків, пов'язаних із сезонними коливаннями попиту. Підприємства, які працюють в умовах сезонних коливань, потребують більш гнучкого управління запасами для уникнення дефіциту або

надлишку товарів у певні періоди. Аудитори допомагають розробити стратегії управління запасами, які враховують сезонні коливання та дозволяють підприємствам зберігати фінансову стабільність протягом усього року [27].

Крім того, аудитори сприяють виявленню можливостей для впровадження новітніх технологій у сфері управління запасами. Наприклад, сучасні системи штучного інтелекту та машинного навчання дозволяють підприємствам краще прогнозувати попит на продукцію та оптимізувати обсяги запасів, що допомагає знижувати витрати на зберігання та забезпечувати своєчасність постачання [28].

Регулярний аудит також допомагає підприємствам розробляти довгострокові стратегії управління запасами. Ці стратегії дозволяють забезпечити не лише оперативне реагування на зміни ринку, але й підтримувати довгострокову стабільність підприємства. Аудитори надають рекомендації щодо розробки таких стратегій на основі аналізу ринкових тенденцій, фінансових показників та внутрішніх процесів компанії [29].

Таким чином, аудит відіграє критичну роль у забезпеченні ефективності управління запасами на підприємстві. Регулярний аудит дозволяє не тільки оцінювати ефективність використання ресурсів, але й виявляти ризики та розробляти стратегії їх мінімізації. Крім того, аудит сприяє підвищенню прозорості та відповідності діяльності підприємства міжнародним стандартам, що є важливим фактором для розвитку бізнесу в умовах глобалізації. Аудиторські послуги стають невід'ємною частиною ефективного управління запасами, допомагаючи підприємствам знижувати витрати, мінімізувати ризики та підвищувати свою конкурентоспроможність на ринку.

1.3 Підходи до оцінки ефективності використання запасів та методи управління ними

Оцінка ефективності використання запасів є важливою складовою в управлінні підприємством, оскільки вона дозволяє виявити, наскільки раціонально

використовуються ресурси та якими є можливості для їх подальшої оптимізації. Один із ключових підходів до оцінки ефективності запасів — це аналіз економічних показників. Основні показники ефективності запасів наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Показники ефективності запасів

Назва	Формула	Інтерпретація
Коефіцієнт оборотності запасів	$\frac{\text{Собівартість реалізації(2050)(ф. №2)}}{\text{Запаси (1100)(ф. №1)}}$	Визначає відношення собівартості реалізованої продукції до середньої величини запасів у періоді, повинен зростати
Рентабельність запасів	$\frac{\text{Чистий прибуток (2350)(ф. №2)}}{\text{Запаси (1100)(ф. №1)}}$	Відображає ефективність використання запасів
Коефіцієнт завантаження	$\frac{\text{Запаси (1100)(ф. №1)}}{\text{Собівартість реалізації(2050)(ф. №2)}}$	Зворотна коефіцієнту оборотності, показує, скільки оборотних коштів підприємства приходить на 1 гривню реалізованої продукції
Період оборотності запасів	$\frac{\text{Середньорічне значення запасів}}{\text{Собівартість проданих товарів}} * 365$	Відображає швидкість реалізації запасів (у днях)

Джерело: створено автором на основі [2].

Для розрахунку ефективності запасів використовують коефіцієнт оборотності, що визначається шляхом ділення вартості реалізованої продукції на середній залишок запасів за період [30]. Високий коефіцієнт оборотності свідчить про ефективне управління запасами, тоді як низький вказує на те, що запаси використовуються нераціонально і можуть створювати надлишкові витрати.

Окрім оборотності запасів, важливим показником є тривалість одного обороту запасів, яка дозволяє оцінити, скільки днів в середньому необхідно для повного обороту запасів на підприємстві. Цей показник дозволяє визначити, наскільки швидко підприємство може перетворювати свої запаси у грошові кошти. Для більшості галузей нормальна тривалість обороту запасів варіюється в межах 30-90 днів, залежно від характеру продукції [2]. Наприклад, у роздрібній торгівлі

короткі терміни обороту можуть вказувати на добре налагоджену логістику і високу швидкість продажів, що є позитивним фактором для підприємства.

Методика оцінки запасів також може включати аналіз їх структури, що дозволяє розподілити запаси на окремі категорії, наприклад, сировина, незавершене виробництво, готова продукція, що перебуває на складі. Аналіз структури запасів дозволяє виявити, які з категорій потребують більшої уваги і можуть бути оптимізовані для зниження витрат на їх утримання [2]. Приміром, надмірна кількість незавершеного виробництва може свідчити про проблеми у виробничих процесах, які затримують перехід до готової продукції.

Одним із важливих аспектів управління запасами є використання аналітичних інструментів для оцінки їх ефективності. Зокрема, багато підприємств застосовують метод ABC-аналізу, який дозволяє розподілити запаси на три категорії залежно від їх значущості для підприємства. Категорія А включає товари, які становлять найбільшу частину вартості запасів, але зазвичай зберігаються в малих кількостях. Категорія В охоплює запаси середньої вартості і кількості, а категорія С – це товари з низькою вартістю, але великими обсягами [6]. Цей метод дозволяє підприємствам зосередити свої ресурси на управлінні найважливішими запасами, знижуючи витрати на менш значущі.

Підхід до управління запасами, що базується на використанні ABC-аналізу, дозволяє розподілити запаси залежно від їх вартості та обсягів. Запаси категорії А становлять 10-20% від загальної кількості запасів, але приносять 70-80% вартості чи доходу. Це основні товари, які потребують ретельного контролю та регулярних поставок. найбільшу частину вартості, але зберігаються в обмежених кількостях. Запаси категорії В – складають 20-30% від загальної кількості запасів і приносять 10-20% вартості чи доходу. Ці товари мають середній рівень важливості та вимагають періодичного контролю та оптимізації. В той час запаси категорії С складає 50-70% від загальної кількості запасів, але приносить лише 5-10% вартості чи доходу. Це товари, які не потребують частого контролю, і їх можна зберігати у більших обсягах [6]. Використання ABC-аналізу дозволяє підприємствам

зосереджувати свої зусилля на управлінні найбільш вартісними запасами, що допомагає знизити витрати і підвищити ефективність.

Крім ABC-аналізу, підприємства часто використовують XYZ-аналіз, який класифікує запаси залежно від стабільності попиту. Запаси категорії X – це товари, на які попит стабільний і передбачуваний. Зазвичай такі товари мають постійний або передбачуваний попит, що дозволяє точно планувати їх закупівлю та запаси. Y – категорія запасів, попит на які може варіюватися в межах певних коливань. Це можуть бути товари з сезонним попитом або попит на які може коливатися через зовнішні фактори (наприклад, зміни в економіці чи попит на певні моделі продуктів). Управління такими запасами потребує більше прогнозування та періодичних коригувань. Запаси категорії Z – товари, попит на які є нестабільним або випадковим. Попит на такі запаси важко прогнозувати, що ускладнює їх ефективне управління. Такі товари можуть бути специфічними або новими, з обмеженою кількістю покупців. [33]. Цей метод є особливо ефективним для підприємств, які працюють в умовах сезонних коливань попиту, оскільки дозволяє краще планувати закупівлі та уникати дефіциту або надлишку товарів.

Інший підхід до управління запасами базується на концепції економічного замовлення (EOQ), яка дозволяє визначити оптимальний обсяг замовлення для мінімізації витрат на зберігання та замовлення товарів. В умовах швидкої зміни цін на сировину та інші ресурси, EOQ стає важливим інструментом для зниження фінансових ризиків і підвищення ефективності управління запасами [7]. Дослідження показують, що застосування EOQ може знизити витрати на зберігання на 15-25%, що має суттєвий вплив на загальні витрати підприємства.

Методи управління запасами різняться залежно від специфіки діяльності підприємства, але найбільш поширеним є метод економічного обсягу замовлення (EOQ), який допомагає визначити оптимальний обсяг замовлення для мінімізації витрат на зберігання та постачання. Цей метод дозволяє підприємствам знижувати загальні витрати на управління запасами за рахунок оптимізації обсягів замовлення та частоти його виконання [31]. EOQ є особливо ефективним для підприємств з

регулярними замовленнями та стабільним попитом, оскільки дозволяє уникати надмірного зберігання запасів.

Ще одним ефективним методом управління запасами є система "Just in Time" (JIT), яка передбачає мінімізацію запасів і постачання їх на підприємство безпосередньо перед використанням. Цей метод дозволяє знизити витрати на зберігання та підвищити оборотність запасів, однак він також вимагає високого рівня координації з постачальниками та точної логістики [32]. Успішне впровадження JIT може суттєво підвищити ефективність управління запасами, однак для цього необхідно забезпечити стабільність постачань і уникати ризиків затримок, які можуть призвести до простоїв у виробництві.

Автоматизація процесів управління запасами також стає важливим інструментом підвищення ефективності на підприємстві. Використання сучасних програмних рішень дозволяє підприємствам не лише точно вести облік запасів, але й прогнозувати попит на товари, оптимізувати процеси постачання та зберігання. Наприклад, системи управління складом (WMS) дозволяють автоматизувати процеси інвентаризації, що знижує ймовірність помилок та підвищує точність обліку [34].

Оцінка ефективності управління запасами також включає аналіз витрат на їх зберігання. Важливою складовою цих витрат є оренда або утримання складських приміщень, витрати на охорону та забезпечення безпеки, а також вартість зберігання товарів, що потребують спеціальних умов, наприклад, охолодження.

Ще одним аспектом є аналіз обігових коштів підприємства, оскільки управління запасами безпосередньо впливає на їх обіг. Надмірна кількість запасів може заморожувати обігові кошти, що знижує гнучкість підприємства у фінансових питаннях. Оптимізація управління запасами дозволяє знижувати рівень «заморожених» коштів та підвищувати ліквідність підприємства [2].

Важливу роль відіграє впровадження сучасних систем планування ресурсів підприємства (ERP), які дозволяють інтегрувати управління запасами з іншими бізнес-процесами, такими як фінанси, виробництво та логістика. ERP-системи забезпечують єдиний інформаційний простір для управління всіма ресурсами

підприємства, що дозволяє підвищити ефективність управління запасами та скоротити витрати [35]. Підприємства, що використовують ERP-системи, можуть краще планувати свої запаси і уникати надмірних витрат на їх утримання.

Ефективне управління запасами також включає моніторинг ключових показників ефективності (KPI), таких як оборотність запасів, витрати на зберігання та втрати через псування товарів. Постійний контроль цих показників дозволяє підприємствам вчасно реагувати на зміни у ринкових умовах та коригувати свою стратегію управління запасами [36]. Це дозволяє не лише підвищувати ефективність використання ресурсів, але й забезпечувати стабільність фінансових результатів підприємства.

Оцінка ефективності використання запасів залишається одним із найважливіших показників для підприємств різних галузей, оскільки запаси безпосередньо впливають на фінансові результати. Одним із ключових методів управління запасами є використання мультифакторних моделей, що дозволяють аналізувати декілька показників одночасно, таких як тривалість обороту запасів, витрати на їх зберігання, а також фінансові показники компанії. Такий підхід допомагає виявити залежності між різними факторами та оцінити їхній вплив на загальну ефективність [2].

Для забезпечення високої ефективності управління запасами все частіше використовуються системи прогнозування попиту, які базуються на аналізі історичних даних і передбачають майбутні зміни ринку. Завдяки таким прогнозам підприємства можуть краще планувати закупівлі та уникати надлишку або дефіциту товарів. Застосування таких систем дозволяє знизити рівень «заморожених» коштів і підвищити оборотність запасів, що в свою чергу позитивно впливає на фінансові результати [37].

Використання спеціалізованих програмних рішень, таких як ERP-системи, дозволяє інтегрувати управління запасами з іншими процесами на підприємстві, що сприяє зниженню ризиків неправильного обліку чи недостачі. Крім того, автоматизація дозволяє забезпечити точність і оперативність в управлінні, знижуючи витрати на інвентаризацію [35].

Розробка ефективної стратегії управління запасами також включає в себе оцінку ризиків, пов'язаних зі зберіганням товарів. Підприємства часто стикаються з проблемами, такими як псування товарів, втрати через крадіжки або несправне обладнання на складах. Виявлення та управління такими ризиками є важливою складовою забезпечення ефективності всієї системи управління запасами. Аудиторські послуги допомагають виявити такі ризики і розробити стратегії їх мінімізації, що дозволяє підвищити безпеку та знизити втрати підприємства [38].

Ще одним важливим аспектом управління запасами є моніторинг умов зберігання. Для деяких видів продукції, таких як продукти харчування або медикаменти, зберігання потребує особливих умов, включаючи контроль температури та вологості. Відсутність належного моніторингу може призвести до значних втрат через псування товарів. Використання спеціалізованих систем контролю дозволяє забезпечити належний рівень умов зберігання і знизити ризики [39].

Оптимізація логістичних процесів також має значний вплив на управління запасами. Впровадження новітніх технологій у сфері логістики, таких як штучний інтелект або алгоритми машинного навчання, дозволяє підприємствам краще планувати свої постачання, знижуючи витрати на транспортування та зберігання. Такі рішення допомагають забезпечити своєчасність постачання товарів та уникнути дефіциту на складах [40].

Оцінка ефективності управління запасами не може бути повною без аналізу витрат на зберігання. Витрати на утримання складських приміщень, зарплату працівників складу та обслуговування обладнання складають значну частину загальних витрат підприємства. Оптимізація цих витрат є важливою частиною стратегії управління запасами. Підприємства, які ефективно контролюють свої витрати на зберігання, можуть досягати значної економії та підвищувати прибутковість [41].

Крім того, підприємства можуть застосовувати методику порівняльного аналізу своїх витрат на управління запасами з показниками інших компаній у галузі. Такий підхід дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство

управляє своїми запасами у порівнянні з конкурентами, і виявити області для подальшого вдосконалення. Цей метод є особливо корисним для підприємств, які прагнуть знижувати витрати та підвищувати конкурентоспроможність [42].

Важливим аспектом управління запасами є також оцінка їх ліквідності. Підприємства, що мають великий обсяг запасів, стикаються з ризиком заморожування обігових коштів, що може негативно вплинути на їх фінансову гнучкість [2].

Планування попиту є ще одним важливим елементом управління запасами, який дозволяє підприємствам краще прогнозувати свої потреби і мінімізувати витрати. Використання сучасних інструментів прогнозування допомагає підприємствам уникати надлишкових запасів або дефіциту товарів, що позитивно впливає на фінансові показники. Крім того, точне планування попиту дозволяє знижувати витрати на зберігання і підвищувати ефективність закупівель [41].

Ефективність управління запасами також залежить від впровадження систем контролю якості. Підприємства, що використовують сучасні системи моніторингу та контролю якості, можуть знижувати ризики псування товарів або зниження їх якості через неналежні умови зберігання. Такі системи дозволяють виявляти проблеми на ранніх етапах і вчасно вживати заходів для їх усунення, що сприяє зниженню втрат [39].

Крім того, регулярний аудит запасів дозволяє виявляти слабкі місця у системі управління та розробляти рекомендації щодо їх вдосконалення. Аудиторські послуги допомагають підприємствам краще контролювати свої запаси і мінімізувати ризики, пов'язані зі зберіганням та обігом товарів. Ефективне впровадження рекомендацій, наданих аудиторами, дозволяє знижувати втрати і підвищувати ефективність управління запасами [19].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

Запаси є важливою складовою будь-якої економічної діяльності підприємства, і управління ними має значний вплив на фінансову стабільність та ефективність операцій. Економічна сутність запасів полягає в тому, що вони є одним з основних елементів оборотних активів підприємства, забезпечуючи безперервність виробничого процесу та продажу готової продукції. На підприємствах вони класифікуються за різними критеріями, залежно від специфіки діяльності та потреб бізнесу.

Відповідно до МСБО 2 «Запаси» запаси – це активи, які утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу, перебувають у процесі виробництва для такого продажу або існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі чи наданні послуг.

Аудиторські послуги відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного управління запасами підприємства, оскільки вони надають об'єктивну оцінку якості управління ресурсами та сприяють оптимізації процесів. Так як поняття аудиторських послуг є широким, варто зазначити, що в цій роботі аудит сприймається як аудит фінансової звітності – аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність стандартам.

Оцінка ефективності використання запасів є важливою складовою в управлінні підприємством, оскільки вона дозволяє виявити, наскільки раціонально використовуються ресурси та якими є можливості для їх подальшої оптимізації.

регулярний аудит запасів дозволяє виявляти слабкі місця у системі управління та розробляти рекомендації щодо їх вдосконалення. Аудиторські послуги допомагають підприємствам краще контролювати свої запаси і мінімізувати ризики, пов'язані зі зберіганням та обігом товарів. Ефективне впровадження рекомендацій, наданих аудиторами, дозволяє знижувати втрати і підвищувати ефективність управління запасами.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є одним із провідних виробників залізничних колісних пар, осей та інших компонентів для залізничного транспорту не лише в Україні, але й у світі. Організаційна структура підприємства включає кілька ключових виробничих ліній, серед яких виділяються лінії для виробництва суцільнокатаних залізничних коліс, осей і колісних пар. Основна продукція підприємства охоплює широкий спектр коліс і колісних пар для вантажних і пасажирських вагонів, а також для локомотивів, що дозволяє йому відповідати на попит як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

У таблиці 2.1. наведено аналіз основних фінансових коефіцієнтів, що характеризують структуру та стан активів ПАТ «Інтерпайп НТЗ».

Таблиця 2.1.

Ефективність використання майна ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за період 2021-2023

Період	Частка оборотних виробничих засобів в оборотних активах	Частка основних засобів в активах	Коефіцієнт зносу основних засобів	Коефіцієнт оновлення основних засобів	Частка оборотних виробничих активів
2021	0.049	0.187	0.039	0.999	0.039
2022	0.060	0.154	0.118	0.999	0.050
2023	0.045	0.123	0.186	0.999	0.039

Джерело: створено автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз динаміки коефіцієнтів дозволяє зробити певні висновки про стан і зміни у фінансовій стійкості, активності та ефективності підприємства протягом 2021-2023 років.

Частка оборотних виробничих засобів в оборотних активах – у 2021 році коефіцієнт становив 4,88%, у 2022 зріс до 5,99%, але в 2023 знову знизився до 4,50%.

Ця частка відображає, яка частина оборотних активів зосереджена у виробничих запасах. Підвищення у 2022 році може вказувати на тимчасове збільшення запасів сировини або незавершеного виробництва. Зниження в 2023 році говорить про оптимізацію або зменшення запасів, що може бути пов'язано з кращим управлінням запасами або зниженням потреби в них.

Частка основних засобів в активах – коефіцієнт знижується протягом усіх років: з 18,66% у 2021 році до 15,40% у 2022 і до 12,28% у 2023.

Зменшення частки основних засобів в активах може свідчити про скорочення капіталовкладень в основні засоби або швидше зростання оборотних активів. Це може означати, що підприємство більше орієнтується на оборотні засоби або скорочує інвестиції в довгострокові активи, що може вплинути на його виробничий потенціал у майбутньому.

Коефіцієнт зносу основних засобів – коефіцієнт зносу постійно зростає: з 3,92% у 2021 році до 11,77% у 2022 і 18,63% у 2023. Зростання коефіцієнта зносу вказує на старіння основних засобів підприємства, що може впливати на ефективність його роботи та потребувати значних вкладень у оновлення обладнання. Чим вищий коефіцієнт зносу, тим більша потреба в заміні або модернізації основних засобів.

Коефіцієнт оновлення основних засобів – коефіцієнт оновлення залишається стабільним на рівні 0,9993 протягом усіх трьох років.

Стабільність цього коефіцієнта може вказувати на відсутність значних капіталовкладень у нові основні засоби. Це може свідчити про те, що підприємство наразі не оновлює активи або здійснює лише мінімальні інвестиції для підтримки їх працездатності.

Частка оборотних виробничих активів в активах – залишається стабільною: 3,90% у 2021, 4,96% у 2022, і незначне зниження до 3,91% у 2023.

Стабільність цієї частки свідчить про збереження відносно сталої частки оборотних активів у загальних активах. Підвищення у 2022 році могло бути тимчасовим і пов'язаним з потребою в збільшенні запасів для підтримки виробництва.

ПАТ «Інтерпайп НТЗ» активно інвестує в розвиток технологій та інновацій. У 2013 році було введено в експлуатацію два нових пильних комплекси «Linsinger», що дозволили підвищити точність обробки та знизити витрати на виробництво. Це інвестиції в технології, що дозволяють підприємству залишатися конкурентоспроможним навіть у складних економічних умовах. Крім того, підприємство регулярно оновлює своє обладнання для зменшення викидів і впливу на навколишнє середовище, що є важливим аспектом у сучасних умовах екологічної відповідальності бізнесу.

Інтерпайп НТЗ займає ключові позиції на ринку залізничної продукції в Європі, де понад 80% залізничних операторів використовують його продукцію. Високий рівень автоматизації виробничих процесів дозволяє підприємству забезпечувати стабільно високу якість продукції та виконання міжнародних стандартів. Лінії обробки та контролю якості оснащені сучасними системами неруйнівного контролю, що забезпечує безпеку та довговічність продукції, особливо важливої для залізничного транспорту.

Економічна стабільність підприємства також підтримується оптимізацією витрат на виробництво та управління запасами.

Організаційна структура підприємства побудована таким чином, щоб забезпечити високу ефективність управління виробничими процесами. Кожен виробничий підрозділ має свою спеціалізацію, що дозволяє оптимізувати процеси на кожному етапі виробництва. Наприклад, колісопрокатна лінія може виробляти колеса діаметром від 700 до 1262 мм, що дозволяє підприємству гнучко адаптуватися до потреб замовників різних сегментів ринку. Також важливим є наявність кільцебандажної лінії та лінії зборки колісних пар, що дозволяє підприємству повністю контролювати весь процес виробництва — від сировини до готової продукції.

Підприємство активно співпрацює з міжнародними партнерами, що дозволяє розширювати географію поставок та підвищувати свою частку на світовому ринку. Завдяки сертифікатам міжнародних стандартів, таких як TUV та Американського Інституту нафти, ПАТ «Інтерпайп НТЗ» має можливість експортувати свою продукцію до понад 30 країн світу. Це є важливим фактором для збереження стабільності підприємства в умовах зміни кон'юнктури ринків та світових цін на металопродукцію.

Підприємство також активно працює над покращенням умов праці та підвищенням кваліфікації працівників. У 2020 році було створено Інститут розвитку «Інтерпайп НТЗ», який займається підготовкою спеціалістів для підприємства та забезпечує безперервне навчання кадрів. Це дозволяє підприємству підтримувати високий рівень професійної підготовки та готовності персоналу до впровадження новітніх технологій у виробничі процеси.

Важливо зазначити, що економічна діяльність ПАТ «Інтерпайп НТЗ» безпосередньо залежить від здатності підприємства ефективно керувати своїми фінансами та операційними процесами.

ПАТ «Інтерпайп НТЗ» активно займається модернізацією виробничих процесів, що дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Останніми роками особливу увагу було приділено вдосконаленню технологій для зменшення витрат на виробництво, а також підвищення ефективності роботи основних виробничих ліній.

Також на підприємстві впроваджено сучасну систему автоматизації виробничих процесів, яка дозволяє значно підвищити точність обліку матеріальних ресурсів та ефективність управління запасами. Використання автоматизованих систем зменшило ризик виникнення помилок під час обліку сировини та продукції, що суттєво покращило фінансові результати підприємства.

Система контролю якості на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» також пройшла значну модернізацію. Завдяки новим технологіям неруйнівного контролю, підприємство

може виявляти дефекти у продукції на ранніх етапах виробництва, що дозволяє знизити рівень відходів і підвищити якість кінцевої продукції. Це важливий елемент для підтримки довіри клієнтів та підвищення експортного потенціалу компанії.

На підприємстві активно впроваджуються заходи, спрямовані на покращення екологічної ситуації. Закриття мартенівського виробництва у 2012 році та запуск електросталеплавильного заводу «Інтерпайп Сталь» дозволило суттєво знизити викиди в атмосферу та підвищити екологічну відповідальність підприємства. Це не тільки покращило екологічні показники, але й підвищило імідж компанії на міжнародній арені.

ПАТ «Інтерпайп НТЗ» активно інвестує у розвиток своїх працівників. Інститут розвитку «Інтерпайп НТЗ» забезпечує безперервну підготовку кадрів, що дозволяє працівникам підтримувати високий рівень кваліфікації та бути готовими до впровадження нових технологій у виробництво. Це є важливим елементом у стратегії розвитку підприємства та забезпечення його довгострокової стабільності.

Фінансові показники підприємства свідчать про стабільність та ефективність його діяльності. За даними внутрішньої фінансової звітності за 2023 рік, підприємство досягло показника рентабельності у 15%, що є високим показником для металургійної галузі. Це стало можливим завдяки оптимізації виробничих витрат та підвищенню ефективності управління ресурсами.

Підприємство постійно працює над удосконаленням своїх виробничих потужностей. Лінії для виробництва коліс та осей постійно модернізуються, що дозволяє збільшити обсяги виробництва та підвищити якість продукції.

2.2. Зміст та етапи проєктів з надання аудиторських послуг з оцінки системи управління запасами

Процес надання аудиторських послуг з оцінки системи управління запасами на підприємстві включає кілька ключових етапів, кожен з яких має своє значення та впливає на кінцеві результати аудиту. Перший етап — це планування аудиторського проєкту, яке включає визначення обсягу робіт, аналіз специфіки діяльності підприємства та оцінку ризиків. На цьому етапі аудиторська команда збирає попередню інформацію про систему управління запасами на підприємстві, зокрема про організацію процесів зберігання, обліку та використання ресурсів.

Наступним важливим етапом є збір даних та їх аналіз. Аудитори використовують як внутрішні, так і зовнішні джерела інформації для оцінки ефективності управління запасами. Внутрішні документи компанії, такі як звіти про обіг запасів, аналітичні дані щодо вартості їх зберігання та витрати на утримання складських приміщень, є основними джерелами для аналізу. На основі цих даних аудиторська група визначає рівень оборотності запасів, оцінює структуру та динаміку запасів, а також проводить порівняльний аналіз із показниками попередніх років.

Третій етап аудиторського проєкту — це проведення тестувань та перевірок, які дозволяють виявити недоліки в управлінні запасами. Аудитори здійснюють тестування вибіркової операції зі зберігання та використання ресурсів, а також перевіряють відповідність реальних даних щодо запасів із тими, що зазначені у фінансовій звітності компанії. Важливо також перевірити систему автоматизації управління запасами, зокрема ERP-системи, які використовуються для обліку ресурсів на підприємстві. Це дозволяє виявити потенційні проблеми у роботі таких систем і надати рекомендації щодо їх покращення. Одним із критичних аспектів аудиту є перевірка умов зберігання запасів, адже невідповідні умови можуть призвести до псування товарів або додаткових витрат на їх утримання. Аудиторська команда оцінює ефективність використання складських площ, аналізує витрати на утримання складів і наявність можливих втрат через недоліки в системі зберігання.

Четвертий етап передбачає підготовку аудиторського звіту, який містить висновки та рекомендації щодо покращення управління запасами на підприємстві. Звіт включає оцінку відповідності поточної системи управління запасами вимогам стандартів та рекомендацій, а також пропозиції щодо впровадження нових методів оптимізації. Зокрема, аудитори можуть рекомендувати впровадження нових програмних рішень або оптимізацію логістичних процесів для зменшення витрат на зберігання. Завершальний етап аудиторського проєкту полягає у впровадженні рекомендацій та подальшому моніторингу їхньої ефективності. Впровадження змін потребує тісної співпраці між аудиторською командою та керівництвом компанії. Регулярний моніторинг результатів дозволяє оцінити ефективність впроваджених заходів і за потреби скоригувати стратегії управління запасами.

Ефективність аудиторських послуг залежить від якості підготовки документів та наданої інформації. Для цього важливо забезпечити відкритий доступ до всіх необхідних даних під час проведення аудиту. Це дозволяє аудиторам краще розуміти специфіку діяльності компанії та виявляти приховані ризики у процесах управління запасами.

Аудиторські послуги відіграють важливу роль у забезпеченні прозорості управління запасами, що особливо важливо для підприємств, які працюють на міжнародних ринках. Для ПАТ «Інтерпайп НТЗ» аудиторські проєкти не лише дозволяють знизити витрати, але й підвищити конкурентоспроможність на світовому ринку. Завдяки аудиторським рекомендаціям підприємство отримує можливість адаптувати свою систему управління до нових вимог ринку і підвищити ефективність своєї діяльності.

Важливо також зазначити, що аудиторські проєкти допомагають виявляти не лише недоліки, але й приховані резерви підприємства. Наприклад, можливість для подальшої автоматизації процесів, що дозволить зменшити час на облік та управління запасами. Це сприяє подальшому розвитку підприємства та покращенню його економічних показників.

Аудиторські проєкти з оцінки системи управління запасами завжди починаються з попередньої підготовки, яка включає збір початкової інформації про

запаси підприємства та їх структуру. Аудиторська команда спільно з керівництвом компанії визначає основні напрями аналізу та ключові ризики, які необхідно оцінити під час аудиту. Цей етап є важливим для визначення обсягу робіт та ключових показників, які будуть використовуватися під час аналізу [43].

Збір даних є наступним критичним етапом аудиту. На цьому етапі аудитори аналізують внутрішню документацію підприємства, включаючи звіти про обіг запасів та витрати на їх зберігання. Важливо також враховувати історичні дані, щоб визначити тенденції змін у рівнях запасів і виявити можливі проблеми в управлінні ними. Завдяки глибокому аналізу внутрішньої звітності підприємства, аудиторська команда може зробити обґрунтовані висновки про ефективність системи управління запасами. Третій етап аудиторських проєктів передбачає перевірку системи автоматизації управління запасами. Використання автоматизованих систем, таких як ERP, є поширеною практикою на сучасних підприємствах, і аудитори перевіряють їхню ефективність та точність. Наприклад, на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» автоматизація процесів управління запасами дозволила знизити витрати на облік та інвентаризацію, що суттєво підвищило ефективність діяльності підприємства.

Складовою частиною аудиту є також аналіз структури запасів. Це дозволяє зрозуміти, як підприємство управляє різними категоріями запасів, такими як сировина, напівфабрикати або готова продукція. Аудитори досліджують, чи відповідає поточна структура запасів потребам виробництва та ринковому попиту, і надають рекомендації щодо оптимізації процесів. Окремий етап аудиту — це оцінка ефективності використання складських площ. З огляду на високі витрати на зберігання продукції, аудитори оцінюють, наскільки ефективно використовуються наявні площі та чи можна їх оптимізувати.

Аналіз логістичних процесів є невід'ємною частиною аудиту управління запасами. Логістичні витрати, пов'язані з транспортуванням та зберіганням продукції, є значною статтею витрат підприємства. Підготовка рекомендацій є завершальним етапом аудиторського проєкту. Аудитори узагальнюють результати аналізу та надають конкретні рекомендації щодо покращення системи управління

запасами. Це можуть бути як технологічні, так і організаційні рішення, спрямовані на підвищення ефективності управління та зниження витрат.

Значну увагу під час аудиту приділяється аналізу зовнішнього середовища та ринкових умов. Аудитори оцінюють, як зміни на ринку впливають на потребу у запасах та адаптацію системи управління до нових умов. Для ПАТ «Інтерпайп НТЗ» цей аспект є особливо важливим, оскільки компанія активно працює на міжнародних ринках. Ключовою перевагою аудиторських проєктів є можливість виявлення прихованих резервів підприємства. Наприклад, аудиторська команда може виявити, що певні процеси не використовуються на повну потужність, і запропонувати рішення для покращення їх ефективності. Це сприяє загальному покращенню економічних показників компанії.

Після впровадження рекомендацій аудитори продовжують здійснювати моніторинг їхньої ефективності. Регулярний контроль і оцінка результатів дозволяють підприємству своєчасно коригувати стратегії управління запасами та адаптувати їх до змін на ринку. Це є важливою частиною процесу забезпечення сталого розвитку підприємства.

Таким чином, реалізація аудиторських проєктів з оцінки системи управління запасами на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є важливим інструментом для підвищення ефективності діяльності компанії. Впровадження рекомендацій, наданих аудиторськими командами, дозволяє оптимізувати управління ресурсами, знижувати витрати та підвищувати рівень конкурентоспроможності на міжнародних ринках.

2.3 Аудит та аналіз стану управління запасами ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Аудит, як один із видів аудиторських послуг, визначених Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» передбачає перевірку достовірності інформації відображеної у фінансовій звітності. Це включає перевірку облікових даних за всіма статтями звітності, в тому числі за статтею

Згідно з обліковою політикою ПАТ «Інтерпайп НТЗ» оцінка запасів при їх вибутті та оцінка залишків запасів здійснюється із використанням методу FIFO. Цей метод передбачає, що товари, які були закуплені або виготовлені першими, спочатку продаються або використовуються. Тобто при продажу товарів або використанні запасів у виробництві спершу списуються ті, що були на складі найстаріші. Цей метод дозволяє компаніям ведення обліку запасів таким чином, що вартість проданих товарів відображає витрати на придбання найбільш ранніх закупок. У періоди інфляції або коли ціни на сировину та матеріали зростають, метод FIFO допомагає відображати у фінансовій звітності більш низьку вартість проданих товарів та, відповідно, вищий прибуток, порівняно з іншими методами обліку.

Наступною процедурою було здійснення перевірки інформації наданої підприємством – IPE (Information Provided by the Entity) testing, де перевіряється чи є первинні документи під визначені операції і чи вірно там вказані контрагенти, сума, дата, підписи обох сторін тощо. Початково, як і для попередньої процедури підготовлена вибірка (рис. 2.2).

..... IPE test selection	
	75
41,796	13,740,950
EY	EY
# for Random	Random Selection
1	-
2	-
3	-
4	-
5	-
6	-
7	-
8	-
9	-
10	-
11	-
..	-

Рис. 2.2. Фрагмент робочого документу з перевірки IPE

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Для перевірки наявності всіх необхідних первинних документів береться список всіх операцій пов'язаних із запасами, нумерується і за допомогою

рандомайзера, обирається певна кількість операцій, зазначена у внутрішній методології аудиту компанії. Для обраних операцій клієнт повинен надати всі первинні документи, після чого аудиторами здійснюється перевірка правильності, повноти і достовірності даних.

На відміну від FIFO testing не було обмежень для вибірки, тому всі операції отримали свій порядковий номер і далі за допомогою спеціального рандомайзера EY Random були обрані операції для перевірки (рис. 2.3):

GROUP 1				
Ascending Order				
Number	Number	Number	Number	Number
285	8,086	11,293	12,949	16,373
1,146	8,987	11,976	15,110	18,854
3,168	9,012	12,127	15,194	19,087
6,707	10,988	12,396	15,291	20,046
7,137	11,082	12,582	15,815	20,289

GROUP 2				
Ascending Order				
Number	Number	Number	Number	Number
208	8,086	11,293	12,949	16,373
1,146	8,987	11,976	15,110	18,854
3,168	9,012	12,127	15,194	19,087
6,707	10,988	12,396	15,291	20,046
7,137	11,082	12,582	15,815	20,289

Рис. 2.3. Фрагмент робочого документу з перевірки ІРЕ

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

На основі вибірки, отриманої із застосуванням рандомайзера, було підготовлено запит на отримання первинних документів щодо відібраних операцій. Підготовлений запит спрямований клієнту, який надав первинні документи у якості підтвердження операцій з відпуску запасів. Для цього запиту потрібні були первинні документи та скріншоти з ІТ системи клієнта про рух запасів (Рис. 2.4 та 2.5):

Окрім цього аудиторами перевіряються транспортно-заготівельні витрати запасів де визнаються відмінності від значень минулого року, потенційні повільні рухи і застої запасів. Це продемонстровано на Рис. 2.7:

кесар <5.1> Transportation accounts																	
Purpose: To check Completeness of unallocated Transportation expenses																	
Procedures: We extracted from JE unallocated Transportation expenses and reconciled it to TB																	
We selected following accounts																	
We analysed potential TE with no allocation since PY																	
Conclusion: No material difference were identified																	
SM TE are immaterial																	
Счет	Наименование	Mapping	Amount OB	Amount CB	Net movement	Check	DR amount	% of balance	Last in	Potential SM							
2010199000	Нераспредел.	1Transportatio				-		25%		499,468							
2010299000	Нераспредел.	1Transportatio				0		100%									
2029900000	Нераспредел.	1Transportatio				-		0%		3,254							
2079900000	Нераспредел.	1Transportatio				-		65%		2,876,110							
2099900000	Нераспредел.	1Transportatio				-		0%		2,472							
Total			34,899,392	62,795,759	23,005,823	0	179,155,452	667%	46,499,517	3,368,304							
										Total increase for the period							
										7,668,608							
Table <5.1> Transportation expenses 2023 373,487,193																	
ИРЕ	ИРЕ	ЕУ	ИРЕ	ИРЕ	ИРЕ	ИРЕ	ИРЕ	ИРЕ	ИРЕ	ИРЕ	ЕУ	ЕУ	ЕУ	ЕУ			
Номер документа движ	Дата документа движ	Month	Сумма	Дебет	Организация ДБ	Кредит	Организация Кр	ОКПО	Орк	Комментарий	DR.CP	Source	Site	Transporat ion DI	Transporat ion CR	Transporation Amount	Last Ir
46/5888	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	27006815		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
42/4652	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	27006815		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
44/7185	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	27006815		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
46/10048	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	27006815		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
0006-1-31292ж	1/1/2023				2010299000	6310500990	6310500990	27006806		Там же	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
43/2338	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	27006815		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
187/4213	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	42288018		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
191/4652	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	27006815		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
389/9390	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	42777424		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
389/5742	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	42777424		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
390/5743	1/1/2023				2010299000	6310700010	6310700010	42777424		Изменение ц	2010299000	Inventory - Purcha	Nikopol	Transportatio	-		
проводаи НИКДП	1/1/2023				2010299000	2010201ДП0	2010299000			Приход ТМЛ	2010201ДП0	Inventories Interna	Dnipro	-	Transportation		
проводаи НИКДП	1/1/2023				2070101ДП0		2079900000			Приход ТМЛ	2070101ДП0	Inventories Interna	Dnipro	-	Transportation		
проводаи НИКДП	1/1/2023				2010299000	2010201ДП0	2010299000			Приход ТМЛ	2010201ДП0	Inventories Interna	Dnipro	-	Transportation		
проводаи НИКДП	1/1/2023				2010299000	2010201ДП0	2010299000			Приход ТМЛ	2010201ДП0	Inventories Interna	Dnipro	-	Transportation		

Рис. 2.7. Фрагмент робочого документа з перевірки транспортних витрат

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

В процесі перевірки було визначено потенційні повільні переміщення, але їх частка не є матеріальною, тому це не бралось до уваги.

Одна з найважливіших процедур перевірки правильності обліку запасів є фізичне підтвердження їх наявності та підтвердження правильності обліку їх переміщень. Ця процедура проходить у кілька етапів:

1. Контроль інвентаризації клієнта. Це передбачає залучення аудиторів до участі в інвентаризації, де аудитори зможуть спостерігати за процесом.

2. Stock-take roll-forward або Stock-take rollback в залежності від дати проведення інвентаризації.

1) Варто зазначити, що починаючи з 2020 року і початку пандемії коронавірусу, а особливо з 2022 після повномасштабного вторгнення Росії, в компанії практикується онлайн-інвентаризація для особливо небезпечних районів. Звісно компанією враховано те, що ризик порушень і приховування їх фактів значно зростає при інвентаризації онлайн, тому відповідно до загальносвітової практики онлайн-інвентаризації ЕУ посилюються контролю.

Організація інвентаризації онлайн має низку вимог, з огляду на особливості формату проведення такої інвентаризації.

Проведення інвентаризації складів ПАТ «Інтерпайп» відбувається із дотриманням таких основних вимог як: забезпечення безперервного і якісного відеозв'язку шляхом використання визначених і перевірених засобів зв'язку, всі об'єкти що перевіряються мають містити бірки з характеристикою товарів, в нашому випадку це марка сталі, довжина труби, номер плавки тощо. Також обов'язковою умовою є підтвердження клієнтом своєї геолокації на початку та в кінці інвентаризації задля підтвердження, що процес проходить саме на тому складі чи заводі, що повинно. Крім цього, як і для звичайної інвентаризації все виробництво та переміщення запасів повинно бути зупинене, а інвентаризаційна комісія – єдиними працівниками, що знаходяться в цеху чи на складі. До цієї вимоги для онлайн-інвентаризації додається, що більшість часу, окрім фокусування на маркуванні продукції, інвентаризаційну комісію має бути видно на відео.

Щодо короткого опису процесу, то сама інвентаризація відбувається наступним чином – зранку в день інвентаризації клієнт надсилає базу запасів та оборотно-сальдову відомість і аудитори за допомогою EY Random (Рис. 2.8) визначають потрібну кількість позицій та визначають їх як Sheet-to-Floor, а так як це інвентаризація онлайн, то в процесі переходу по цеху від однієї до іншої позиції, аудитор може просити випадково показати наявність позицій, які не стосуються раніше обраних позицій, такі запаси маркуються в робочих документах EY, як Floor-to-Sheet.

GROUP 1				
Number	Number	Number	Number	Number
285	8,086	11,293	12,949	16,373
1,146	8,987	11,976	15,110	18,854
3,168	9,012	12,127	15,194	19,087
6,707	10,988	12,396	15,291	20,046
7,137	11,082	12,582	15,815	20,289

GROUP 2				
Number	Number	Number	Number	Number
285	8,086	11,293	12,949	16,373
1,146	8,987	11,976	15,110	18,854
3,168	9,012	12,127	15,194	19,087
6,707	10,988	12,396	15,291	20,046
7,137	11,082	12,582	15,815	20,289

Рис. 2.8. Вибір позицій за допомогою EY Random

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Після переглядання усіх обраних позицій, закінчується дзвінок з клієнтом і аудитор починає заповнювати робочі файли, основними є: МЕМО – як проходила інвентаризація, всі нюанси тощо; Stock-take result (Рис. 2.9) – де показується результат фактичних підрахунків з звітністю компанії; та Checklist – внутрішня форма EY, яка допомагає визначити чи були якісь порушення при проведенні інвентаризації.

Table <2.1> ST Result																	
IPE		EY		IPE		IPE		IPE		IPE		IPE		EY		EY	
№ ПІІ	Selected	Код ТМЦ	Наименован...	Ед. изм.	Остаток на 01.10.	Прихо...	Расхо...	Остаток на 01.11.	Диам...	Per IPE Соц...	Weight per count, т	Check D ² weight	Per E ² Count.	Check	Comme	Sourc	
12	SF	P60-00020000000	Заготовка неперри	т													
16	SF	P60-00020000000	Заготовка неперри	т													
27	SF	P61Y00010000000	Заготовка неперри	т													
32	SF	P62 00010000000	Заготовка неперри	т													
39	SF	P63Q00020000000	Заготовка неперри	т													
45	SF	P657000100000000	Заготовка неперри	т													
49	SF	P65D000300000000	Заготовка неперри	т													
50	SF	P65DXX030000001	Заготовка неперри	т													
51	SF	P65R000100000000	Заготовка неперри	т													
60	SF	P6Q000100000000	Заготовка неперри	т													
67	SF	P6JA000100000000	Заготовка неперри	т													
71	SF	P6JX000300000000	Заготовка неперри	т													
74	SF	3T05010A0000000	Заготовка неперри	т													
81	SF	3T4501140000000	Непрерывнолитая	т													
93	SF	M050030000000701	Ишл пружки та бру	т													

Рис. 2.9. Фрагмент робочого документу з контролю інвентаризації

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Усі відмінності виявлені в результаті фізичної інвентаризації запасів повинні бути пояснені клієнтом. На цьому перший етап закінчується.

2) Stock-take rollforward чи rollback це процедура для перевірки правильності обліку прибуття й вибуття запасів. Відповідно до дати проведення інвентаризації і року звітності для якої проводиться аудит визначається це rollforward чи rollback. Так як інвентаризація проводилась восени 2023 року, і аудит фінансової звітності був за 2023 рік, то проводиться Stock-take rollforward.

Щодо усіх запасів, що були перевірені на інвентаризації, не тільки певного цеху, а загалом, надсилається запит для надання робочих файлів щодо рухів запасів у визначені місяці (Рис. 2.10):

Оборотная ведомость по <ИНТЕРПАИП НИКО ТЬЮБ> г.Днепр за период с Ноябрь 2023 г. по Декабрь 2023 г.

Цех	Бал. счет	Таб.№	Ф.И.О.	Код ТМЦ	меновани	Ед. изм.	Остаток на 01.11	Остаток, грн на 01.11.2	Приход, кол-в	Приход, грн	Расход, кол-в	Расход, грн	Остаток на 01.01	Остаток, грн на 01.01.2
5	2010105000	201895		R600C020000000	Заготовка н									
70,051	2010105000	201895		R600C020000000	Заготовка н									
70,071	2010105000	201853		R600C020000000	Заготовка н									

Цех	Бал. счет	Таб.№	Ф.И.О.	Код ТМЦ	меновани	Ед. изм.	Остаток на 01.11.23	Остаток, грн на 01.11.23	Приход, кол-во	Приход, грн	Расход, кол-во	Расход, грн	Остаток на 01.01.24	Остаток, грн на 01.01.24
5	2010105000	201895		R61Y00010000000	Заготовка н									
7	2010105000	201853		R61Y00010000000	Заготовка н									
689	2010105000	202916		R61Y00010000000	Заготовка н									
70,051	2010105000	201871		R61Y00010000000	Заготовка н									
70,051	2010105000	201895		R61Y00010000000	Заготовка н									
70,071	2010105000	201853		R61Y00010000000	Заготовка н									

Рис. 2.10. Фрагмент рабочего документа з робочого файлу клієнта

Джерело: робочі файли клієнта ЕУ

Після чого отримані дані порівнюються з даними у фінансовій звітності за 2023 рік (Рис. 2.11):

Table <7.1> Rollforward														Extrapolated diff		DTB summary addition						
EY														EY		EY						
Date of stock take	Type	Цех	Код ТМЦ	Номеноване П	Per EY Count	Total by Unit	Addit	Dispos	BS as at 12/31/2	Остаток на 12/31/2	Check	Ref	Note	Total amo	Diff	Note	Nov 23	Dec 23	TPC 1Nov 23	TPC 1Dec 23	Nov Dec 23 Turnover	
11/1/2023	Raw materials	70051	R60-002000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R60C020000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R61Y000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R62-00010000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R63Q000200	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R657000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R65D000300	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R65E000300	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R65R000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R62Q000010	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R65A000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R65K000030	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	3T05010A00	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	3T145011400	Неперерабо																		
11/1/2023	Raw materials	70051	M050038000	Інші пруги																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R61S000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R61S000300	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	R61O000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70051	M050042000	Інші пруги																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R610001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R610001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R61M000100	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R610001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R610001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R60-0001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R60-0001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R60-0001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R60-0001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R60-0001000	Заготовка н																		
11/1/2023	Raw materials	70071	R60-0001000	Заготовка н																		

Рис. 2.11. Фрагмент рабочего документа з процедурою Rollforward

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

В рамках аудиту було перевірено якість і добросовісність застосування методу вибуття запасів FIFO на підприємстві.

Спочатку було підготовано вибірку запасів для тестування FIFO (First-In-First-Out), що продемонстровано на Рис. 2.12.

FIFO test selection								
				1,537,298,211	437,806,015		-	
223,789,022	-	39,534,225		23,538	77		247,721,397	
EY	EY	EY		EY	EY	EY	EY	
Slow moving flag (before 2023)	Zero-balance/negative balance	Reclass		Applicable for FIFO test	Final selection FIFO	Unique	Amount selected	
yes	-	-	-	-	-	997322071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	997322071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	997322071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	301002071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	997322071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	997322071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	997322071009	-	
yes	-	yes	-	-	-	997322071009	-	
-	-	-	-	yes	Representative	85007P6I0000	-	
-	-	-	-	yes	-	70911P6I0000	-	
-	-	-	-	yes	Key item	85002P6I0000	-	
-	-	-	-	yes	Key item	85002P6I0000	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	
-	-	-	-	yes	-	56100E301080	-	

Рис. 2.12. Фрагмент робочого документу з перевірки методу FIFO

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Для початку було виключено усі позиції, що зберігаються більше одного року, після цього все, що мало нульовий чи негативний баланс і наостанок все що рекласифікувалось. Всі позиції, що не підпали під виключення були включені до вибірки.

Після цього за допомогою спеціальної програми, визначились певна кількість операцій для перевірки. Отримавши фінальну вибірку і узгодивши її з старшим експертом з аудиту, ведеться комунікація з клієнтом, через спеціалізований портал ЕУ для співпраці з клієнтом: клієнту надсилався файл з вибіркою та зазначалось, які саме документи чи яка інформація вивантажена з ІТ середовища клієнта потрібні для проведення перевірки.

Відповідно для перевірки стратегії відбору товарів FIFO, аудиторам потрібна була база руху обраних запасів за 2023 рік, що і було отримано у формі вивантаженої інформації з ІТ системи, приклад наведено на рис. 2.13.

В рамках аудиту здійснено перевірку правильності застосування цього методу задля отримання доказів щодо достовірності відображення у звітності відомостей про залишки запасів на звітну дату. За результатами перевірки відмінностей не було виявлено.

Також командою аудиторів була проведена перевірка знецінення запасів на ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Для того щоб правильно це зробити для початку було отримана та проаналізована політика знецінення запасів на ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Після аналізу облікової політики аудиторів розраховували знецінення запасів і порівняли з тим що нараховує клієнт, це продемонстровано на рисунках 2.15 та 2.16.:

					Other parts and Pipes calculation			
44,200								
12/31/2023	15,705,613	119,143,063	98,835,563	713,724,836	40,909,292	69,474,394	218,063,887	(197,671,127)
EY	EY	EY	EY	EY	EY	EY	EY	EY
Ageing	CIP Flag	Repair	CIP or Reclass	Spare parts and replacement equipment	Replacement equipment and Spare parts calculation	From 1 Year 100%	Additional allowance Total	Total Adj RM
3.747945205	-	-	-	yes				
11.75342466	yes	-	yes	yes				
11.75342466	yes	-	yes	yes				
10.67123288	yes	-	yes	yes				
10.67123288	yes	-	yes	yes				
10.67123288	yes	-	yes	yes				
10.67123288	yes	-	yes	yes				
10.67123288	yes	-	yes	yes				
0.328767123	-	-	-	-				
0.328767123	-	-	-	-				
0.328767123	-	-	-	-				
0.328767123	-	-	-	-				
0.246575342	-	-	-	yes				
0.161643836	-	-	-	yes				
0.079452055	-	-	-	yes				
0.328767123	-	-	-	yes				
0.832876712	-	-	-	yes				
0.747945205	-	-	-	yes				
0.747945205	-	-	-	yes				

Рис. 2.15. Фрагмент робочого документу з перевірки ІРЕ

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Table <5.2> Allowance 1st category								Recap <5.3> Allowance summary		
IPE	IPE	IPE	IPE	IPE	EY	EY	EY	RW type	IPE allowance	Mapping
Резерв для Категории 1	Сума 2023	Резерв на 31.12.2023 по ТМЦ	Остаток на 31.12.2022 (грн)	Резерв на 31.12.2022 по ТМЦ	2022 allowance rate	Allowance for 2023	Note			
ГСМ	30,079,046	6,908,946	46,848,562	10,760,786	23%	6,908,946		ГСМ	17,272,364	Other
Заготовка	1,238,005,440	22,674,415	741,059,645	13,572,714	2%	22,674,415		Заготовка	56,686,036	Billet
Лом	103,368,135	5,285,082	119,197,243	6,094,405	5%	5,285,082		Лом	13,212,706	Other
Проволока	8,398,706	137,604	11,168,219	182,980	2%	137,604		Проволока	344,011	Other
Сталь	6,994,365	1,028,540	5,674,078	834,388	15%	1,028,540		Сталь	2,571,349	Other
запчасти	335,788,790	-	294,531,945	30,206,035		-	В 2023 році запчастини перейш.	Сменное обор	123,711,193	Replacement equipment
Total		36,034,586		61,651,307	46%	36,034,586		Прочее и трубы	143,988,500	Other
								Total	357,786,159	

Table <5.3> Allowance 2nd category							
IPE	IPE	IPE	IPE	IPE	EY	EY	EY
Резерв для Категории 2	Сума 2023	Резерв на 31.12.2023 по ТМЦ	Остаток на 31.12.2022 (грн)	Резерв на 31.12.2022 по ТМЦ	2022 allowance rate	Allowance for 2023	Note
Сменное оборудование и запчасти	594,770,697	49,484,477	531,460,132	10,280,543	<3y - 0% 3-5y - 50%		
Прочее и трубы	247,246,841	57,595,400	315,372,779	61,385,396	>5y - 100%	20,454,646	В 2023 році запчастини перейш.
Total	42,831,951	42,831,951	846,832,910	71,665,939	>1y - 100%	43,612,777	

Рис. 2.16. Фрагмент робочого документу з перевірки ІРЕ

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Знецінення запасів на підприємстві проводиться декількома способами, залежно від категорії запасів, так наприклад на Рис. 2.15 показано як аудиторами проводився розрахунок знецінення для другої категорії – запчастин, труб та інше.

Для виконання процедур, пов'язаних з оцінкою знецінення запасів передбачається визначення обсягів запасів, що зберігаються на підприємстві, потім нараховується знецінення на капітальні інвестиції, рекласифіковані запаси та ті, що були після капітального ремонту.

Після цього розраховувалось знецінення запасів згідно політики підприємства на запаси другої категорії, які не підпали під попередні категорії.

На Рис. 2.16 показано як проводився розрахунок знецінення запасів першої категорії, воно проводиться дещо простіше, шляхом визначення коефіцієнту знецінення за попередні роки та множенням його на запаси цього року.

Також на Рис. 2.16 видно порівняння знецінення запасів за звітний рік та попередній, це робиться для виявлення можливих помилок, коли є явні відмінності за 2 роки. Так, наприклад, при порівнянні було виявлено значні відмінності в одній з категорій, після чого досліджувалися причини виявлених відмінностей. Командою аудиторів було визначено, що одна з позицій першої категорії у 2023 році, згідно політики підприємства перейшла з першої категорії в другу. Після наголошення цього своєму керівнику, командою аудиторів було здійснено аналіз доцільності такої рекласифікації, прийнято її та враховано у підрахунках, що допомогло позбутись різниць у значеннях.

Після проведення всіх цих операцій аудиторі переходять до процесу аналізу всього класу запасів та порівняння до результатів минулого року. Цей процес є одним з найбільш важливих. Сутністю аналітики є відображення змін у тих чи інших класах, аналіз цих змін на рахунок їх величини та причин таких змін, перевірка та обґрунтування згодні ми з цими змінами, чи ні. Деякі приклади щодо аналітики запасів наведені нижче на рисунках 2.17, 2.18 та 2.19.

Table <0.1> Inventories							Table <0.1.1> Inventories Location						
Line	Amount 2023, UAH	Amount 2022, UAH	Change, UAH	Change, %	Structure in 2023, %	Structure in 2022, %	Line	Nikopol	Dnipro	UGV	In transit (commission)	In transit (commission) (BP)	Math check
Finished goods				233%	54%	27%	Finished goods						0 m
Raw materials				24%	29%	38%	Raw materials						60,937 m
Work in progress				-15%	16%	35%	Work in progress						(1,603) m
Total				66%			Total						65,334 m
Check							93,116						

Table <0.2> Allowance							Inventories Change, UAH		Inventories Change, %		
Line	Balance 2023, UAH	Allowance 2023, UAH	Balance 2022, UAH	Allowance 2022, UAH	Change, UAH	Change, %	Allowance rate 2023	Allowance rate 2022	Note		
Finished goods							0%			233%	
Raw materials							16%	10%	11%	23%	
Work in progress							0%			-16%	
Total							16%			64%	
Check							1,029 m				

Allowance amount increased by 16% because of increased balance of spare and replacement parts. There was no significant changes in allowance rate since PY

Table <0.2.1> RM allowance summary				
RM type	Allowance 2023	Allowance 2022	Change, UAH	Change, %
Основне обладнання в запасі				23%
Прочие и трубы				-6%
Заготовки				67%
ГСМ				-36%
Лож				-13%
Сталь				23%
Прочие				-25%
Total				16%

Рис. 2.17. Фрагмент рабочего документа з аналізу звітності

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Обсяг готової продукції за результатами 2023 року у порівнянні з 2022 роком значно зріс на 233%. На такі суттєві зміни команда аудиторів звертає увагу та з'ясовує причини. Таке різке збільшення обсягу готової продукції пояснилось появою нового великого контрагента для якого готувалась продукція на відправку, відповідно і обсяги продукції на складі збільшились.

Також важливим етапом аудиту є здійснення аналізу зміни в знеціненні запасів. За результатами аналізу встановлено, що рівень знецінення запасів ПАТ «Інтерпайп» мінімально зріс у порівнянні з минулим роком і був в очікуваних аудиторами проміжках.

Table <0.3> Raw materials							Raw materials breakdown				Adjustments			
Line	Amount 2023, UAH	Amount 2022, UAH	Change, UAH	Change, %	Structure in 2023, %	Structure in 2022, %	Line	Raw materials	Line	Amount 2023, UAH	Q-ly 2023, UAH	Q-ly 2022, UAH	Change, UAH	Change, %
Billet				25%	60%	47%	Billet							33%
Other				-21%	19%	31%	Other							26%
Spare parts				21%	11%	8%	Spare parts							26%
Replacement equipment				0%	10%	2%	Replacement equipment							-17%
Total				24%	100%	100%	Total							-3%
Check							(1,094) m							

The raw materials balance has changed significantly.
Only decreased line was "Other" raw materials, realization of the please see in table <0.3.1>
Significantly increased amount of "Billet" and "Spare parts"

Table <0.3.1> Detailation of other							Other Raw materials breakdown				Adjustments				
Line	Amount 2023, UAH	Amount 2022, UAH	Change, UAH	Change, %	Structure in 2023, %	Structure in 2022, %	Line	Raw materials	Line	Amount 2023, UAH	%	Sum UAH	Q-ly 2023, UAH	Q-ly 2022, UAH	Change, UAH
Other				14%	63%	54%	Other				55%				
Spare				24%	22%	20%	Spare				27%				
Oil materials				8%	0%	8%	Oil materials				8%				
Pipes				2%	5%	16%	Pipes				0%				
Wire				-2%	2%	2%	Wire				2%				
Steel				-2%	2%	1%	Steel				2%				
Total				22%	100%	100%	Total				100%				
Check							(1) m								

All "Other" raw materials decreased. The most changings in amount were in lines "Other", "Pipes" and "Spare"

Table <0.4> Work in progress					
Line	Description	Amount on 31 Dec 2023, UAH	Amount on 31 Dec 2022, UAH	Change, UAH	Change, %
Production	Amount, UAH				-15%
Production	Quantity, tons				-15%
Average price					-5%
Check					

Table <0.5> Finished goods					
Line	Description	Amount on 31 Dec 2023, UAH	Amount on 31 Dec 2022, UAH	Change, UAH	Change, %
Finished goods	Amount, UAH				233%
Finished goods	Quantity, tons				166%
Average price					13%
Check					

Рис. 2.18. Фрагмент рабочего документа з аналізу звітності

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

На рисунку вище подано результати аналізу змін в обсязі сировини на складах.

Так як протягом року зростало виробництво, то і кількість сировини також. Єдиним компонентом сировини який зменшився – була «інша сировина». Цей компонент було розбито на підпункти на відповідні категорії та досліджено чому було зменшення обсягів «іншої сировини» на складах. Найбільш впливовим було зменшення кількості труб, це пояснилось, що більшість заготовок пішла на виробництво.

Також на рисунку видно як змінювались незавершене виробництво та готова продукція.

FG ageing													
	Amount 2023, UAH	Quantity 2023, tons	Average price	Amount 2022, UAH	Quantity 2022, tons	Average price	Change	Change %	Structure 2023	Structure 2022			
0 - 3 месяца								-0%	97%	84%			
3 - 6 месяцев								-29%	0%	7%			
6 - 12 месяцев								15%	0%	8%			
Более года								1302%	3%	1%			
								13%	100%	100%			
FS Line													
1.02.01. Запасы	2023	2022	2021										
2.01.01. Выручка от реал...													
2.01.02. Себестоимость													
	2023	2022	Change	Change %									
Average Inventories													
Inventories TO days													
Revenue dynamics 2022-2023 (IFRS), UAH													
Line	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Total
2023	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2022													
Change, UAH													
Change, %	-19%	68%	1850%	507%	-5%	-21%	47%	22%	-23%	-35%	-29%	34%	23%

Рис. 2.19. Фрагмент рабочего документа з аналізу звітності

Джерело: робочі файли, підготовлені автором

Останніми дослідженнями в аналітиці було визначення віку готової продукції, ціни кожної умовної вікової категорії та їх кількість у тонах. За результатами встановлено значне збільшення обсягу продукції, яка зберігається більше року. Це обумовлено логістичними проблемами у 2023 році.

Виконавши всі необхідні процедури та сформувавши необхідні робочі документи, встановлено, що дані щодо вартості запасів, відображеної в звітності, відповідають даним обліку. Інформація про запаси є достовірною.

Також в цілому було зроблено такі висновки:

1. Старіння основних засобів: Зростання коефіцієнта зносу основних засобів свідчить про ризик зниження продуктивності обладнання, що впливає на ефективність виробництва. Відсутність значного оновлення основних засобів може свідчити про брак інвестицій у модернізацію.

2. Зниження частки основних засобів у загальних активах свідчить про перерозподіл ресурсів на користь оборотних активів, що, з одного боку, збільшує ліквідність підприємства, але, з іншого, обмежує його виробничий потенціал в довгостроковій перспективі.

3. Оптимізація запасів: Підприємство проводить політику оптимізації запасів для скорочення витрат, що вказує на ефективне управління оборотними засобами.

За результатами проведеного аудиту фінансової звітності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» в цілому, та її окремої статті запаси, аудиторів висловили немодифіковану думку, що фінансова звітність організації є достовірною та відповідає вимогам бухгалтерських стандартів, аудиторів не виявили суттєвих помилок чи недоліків у фінансовій звітності, і не було перешкод для проведення аудиту.

Результати думки незалежного аудитора мають цінність для різних груп осіб і організацій, рішення яких залежать від точності та достовірності фінансової звітності, серед них: менеджмент компанії, інвестори та акціонери, кредитори та банки, державні органи та податкові інспекції, контрагенти та партнери.

Цим групам осіб важливо знати, що інформація в звітності достовірна, бо вони використовують аудиторську думку для оцінки фінансового стану компанії, перспектив її розвитку та стабільності, наявність позитивної думки дає інвесторам, контрагентам, кредиторам упевненість у надійності компанії та її здатності генерувати прибуток.

Різновидом аудиторських послуг є виконання узгоджених аудиторських процедур, що полягає в здійсненні конкретних перевірок або процедур, які заздалегідь визначені та погоджені між замовником і аудитором. В рамках таких процедур аудитор не формулює загальну думку щодо фінансової звітності, а лише

надає результати виконаних перевірок конкретних аспектів, таких як точність певних транзакцій або відповідність окремих показників нормативним вимогам. Цей тип аудиту є обмеженим за обсягом і призначений для отримання підтверджень щодо окремих фінансових даних, що дозволяє замовникам заощаджувати час та ресурси без необхідності повного аудиту.

Узгоджені процедури від незалежного аудитора допомагають компанії забезпечити кращий внутрішній контроль. Це дозволяє своєчасно виявляти можливі проблеми в обліку або управлінні запасами і знижує ризик помилок або шахрайства.

Узгоджені процедури щодо запасів підприємства можуть включати аналіз представлений далі.

Аналіз методу вибуття запасів на підприємстві. Питання вибору методу оцінки запасів при вибутті є важливим, оскільки цей вибір впливає на фінансові результати компанії, її податкові зобов'язання та загальний фінансовий стан. Методи оцінки запасів визначають, як буде відображено в обліку вартість проданих товарів чи використаних ресурсів, а також залишки на складі. Вибір методу безпосередньо впливає на величину валового прибутку: наприклад, за методикою FIFO в умовах інфляції буде відображатися менша собівартість продажу і вищий прибуток, тоді як за методом LIFO — вища собівартість і менший прибуток. Це, у свою чергу, може вплинути на податкові зобов'язання та оцінку вартості запасів, що є критичним для підприємства, особливо в умовах нестабільної економіки. Окрім того, вибір методу оцінки запасів також може мати значення для фінансової звітності, оскільки впливає на показники ліквідності та рентабельності.

Загалом виділяють такі методи вибуття запасів:

1. Ідентифікація індивідуальної собівартості – собівартість одиниць запасів, які не є взаємозамінними; товари чи послуги призначені для окремих проектів.

2. Середньозваженої собівартості – собівартість кожної одиниці визначається із середньозваженої собівартості подібних одиниць на початок періоду та придбаних або вироблених протягом періоду.

3. FIFO (First In, First Out) – одиниці запасів, які були придбані/вироблені першими, продаються першими.

4. LIFO (Last In, Last Out) – одиниці запасів, які були придбані/вироблені останніми, продаються першими.

5. FEFO (First Expire, First Out) – товари з мінімальним залишковим терміном зберігання відвантажуються/продаються в першу чергу.

6. FPFO (First Product, First Out) – товари вироблені першими відвантажуються/продаються в першу чергу.

7. BBD – (Best Before Date) – товари з мінімальним залишковим терміном зберігання відвантажуються/продаються в першу чергу [54].

Згідно з п. 16 П(С)БО № 9 «Запаси» передбачено 5 методів вибуття запасів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (FIFO); нормативних затрат; ціни продажу.

Згідно з п. 23, 25 МСБО № 2 «Запаси» виділяють 3 методи вибуття запасів (або формули собівартості): метод ідентифікованої індивідуальної собівартості; метод середньозваженої собівартості; метод FIFO.

Відповідно до Generally Accepted Accounting Principles (GAAP US) підприємство може використовувати метод вибуття запасів LIFO. Проте цей метод було виключено з методів вибуття запасів згідно МСФЗ та П(С)БО, оскільки LIFO не відповідає нормам цих стандартів – не відображає точний потік запасів в більшості випадків і, таким чином, призводить до невідповідності доходів та витрат.

Розглянемо переваги та недоліки кожного методу в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Методи вибуття запасів

Назва	Переваги	Недоліки
Ідентифікація індивідуальної собівартості	Найточніший метод оцінки для унікальних товарів або специфічних проектів.	Використання обмежене товарами, що не є взаємозамінними, складність обліку.
Середньозваженої собівартості	Спрощує облік при великих обсягах подібних товарів, допомагає згладити коливання собівартості.	Менш точна оцінка порівняно з іншими методами, якщо ціни закупівлі сильно змінюються.
FIFO	Логічний та простий підхід для товарів, які не залежать від терміну придатності. Часто застосовується для контролю запасів з поступовим оновленням вартості товарів.	У періоди інфляції може завищувати прибуток, оскільки більш ранні, дешевші запаси списуються першими.
LIFO	Знижує оподатковуваний прибуток в умовах інфляції (якщо допустимо законом).	Може призвести до заниження запасів у балансі. У багатьох країнах не дозволяється згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ).
FEFO та BBD	Знижують втрати від псування товарів з обмеженим терміном придатності, забезпечують своєчасний облік та списання.	Не підходять для товарів, що не мають визначеного терміну зберігання.
FPFO	Забезпечує рівномірне вибуття запасів, що вироблені в одному порядку, мінімізує ризик застарілих товарів	Може бути складним для управління, якщо товари виробляються великими партіями з нерегулярними інтервалами.

Джерело: створено автором на основі [2].

Найбільш підходящим методом, для підприємства з такими специфікаціями як ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є метод FIFO, оскільки методи FEFO або BBD найкраще підходять для швидкопсувних товарів; ідентифікація індивідуальної собівартості – для унікальних або дорогих товарів; метод середньозваженої собівартості – для товарів з постійними закупівельними цінами, FIFO – для звичайних взаємозамінних товарів з чіткою черговістю надходжень.

Як ми знаємо з облікової політики підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» використовує саме такий метод. Після доведення доцільності використання саме цього методу варто перевірити якість і добросовісність його застосування на підприємстві.

Наступним етапом аналізу запасів в розрізі виконання узгоджених процедур може бути перевірка методу знецінення запасів.

Основними методами, які використовуються для оцінки знецінення запасів, є:

Метод чистої вартості реалізації – застосовується, коли очікувана ціна продажу товару або матеріалів знижується нижче їхньої собівартості. Згідно з цим методом, запаси оцінюються за найнижчою з двох оцінок: або за собівартістю, або за чистою вартістю реалізації. Ця чиста вартість враховує витрати на продаж, транспортування та інші витрати, пов'язані з підготовкою товарів до реалізації.

Метод резерву під знецінення запасів – передбачає створення спеціального резерву для покриття знецінення запасів. На рахунках бухгалтерії відображається резерв на можливі втрати вартості запасів, які можуть виникнути через зниження цін, моральне старіння або псування.

Метод списання вартості запасів – застосовується, якщо запаси втратили свою економічну вигоду (повне знецінення), що може статися через непридатність для використання або через відсутність можливості продажу. У такому разі їхня вартість повністю списується на витрати підприємства.

Аналіз і коригування облікової політики – метод, за якого підприємство може переглянути свою облікову політику для управління знеціненням запасів. Наприклад, це може бути впровадження консервативних оцінок вартості запасів, щоб уникнути недооцінки знецінення.

Кожен із методів знецінення запасів має свої переваги та недоліки, і доцільність їх використання залежить від конкретних умов діяльності

підприємства, ринкової ситуації, типу запасів та облікової політики підприємства. Розглянемо детальніше доцільність використання кожного з них:

1. Метод чистої вартості реалізації (ЧВР)

Доцільність: Цей метод підходить, якщо ціна на ринку швидко змінюється, і компанія ризикує зазнати збитків через знецінення товарів. Наприклад, підприємства, що працюють з товарами, які швидко втрачають вартість (наприклад, електроніка або одяг), можуть обрати цей метод для відображення реальної поточної вартості запасів. Особливості товарів, що виготовляє ПАТ «Інтерпайп НТЗ», є такими, що роблять цей метод нерелевантним для підприємства.

Переваги: Забезпечує реалістичне оцінювання запасів на дату балансу. Запобігає завищенню активів.

Недоліки: Метод вимагає регулярного моніторингу ринкових цін, що може бути трудомістким і ресурсозатратним.

2. Метод резерву під знецінення запасів

Доцільність: Використовується в компаніях із значними запасами, які можуть частково втрачати свою вартість через моральне старіння чи псування. Підходить для підприємств із великою кількістю товарів на складі, таких як оптові компанії, дистриб'ютори та виробничі підприємства.

Переваги: Дозволяє створити резерв для покриття можливих втрат у майбутньому, що знижує фінансовий ризик. Також надає гнучкість у визначенні розміру резерву.

Недоліки: Може призвести до завищення резервів, якщо немає чіткого плану управління ними, що, в свою чергу, впливає на фінансові показники компанії.

3. Метод списання вартості запасів

Доцільність: Застосовується для товарів, які повністю втратили свою цінність і не можуть бути продані або використані. Доцільний для галузей з товарами, що мають короткий термін придатності (наприклад, продукти харчування) або які можуть бути пошкоджені (наприклад, під час зберігання чи транспортування).

Переваги: Дає змогу швидко відобразити втрату економічної вигоди, знизити запаси і уникнути завищення вартості активів у балансі.

Недоліки: Впливає на чистий прибуток у поточному періоді, адже списання вартості запасів збільшує витрати. Використовується тільки в крайніх випадках, коли немає можливості повернути або відновити вартість товару.

4. Аналіз і коригування облікової політики

Доцільність: Підходить для підприємств, що прагнуть дотримуватися стабільної облікової політики, щоб уникати частих змін вартості запасів. Доцільно при довгостроковій обліковій стратегії та в ситуаціях, де знецінення є періодичним.

Переваги: Дозволяє адаптуватися до ринкових умов і мінімізувати втрати, застосовуючи консервативні підходи в оцінці запасів.

Недоліки: Може призвести до недостатнього відображення фактичної вартості запасів, якщо облікова політика не відповідає реаліям ринку.

Підсумок

Для доцільного вибору методу знецінення запасів підприємству варто зважати на тип продукції, особливості ринку та можливості контролю за цінами. Наприклад:

Швидкознецінювані товари варто оцінювати за чистою вартістю реалізації.

Великі обсяги запасів з тривалим циклом обігу краще захищати через резерви.

Запаси, які втратили цінність повністю, варто списати, щоб уникнути негативного впливу на баланс.

Виділити один метод знецінення запасів важко, підприємства можуть класифікувати запаси та комбінувати ці методи задля кращого результату.

На етапі перевірки і переоцінки методів знецінювання запасів досліджується доцільність та правильність використовуваних підприємством методів.

Гарним застосуванням виконання узгоджених процедур може стати аналіз майна підприємства та ефективності його використання:

Таблиця 2.3.

Аналіз майна підприємства за період 2021-2023

Показники	Звітний період			Абсолютне відхилення (+,-)		Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
Всього майна, тис. грн.	17,777,909	19,880,241	23,271,085	2,102,332	3,390,844	12%	17%
1.Необоротні активи тис. грн.	3,575,339	3,423,533	3,051,012	(151,806)	(372,521)	-4%	-11%
У % до майна	20%	17%	13%	-3%	-4%	-14%	-24%
2.Оборотні активи, тис. грн.	14,202,570	16,456,708	20,220,073	2,254,138	3,763,365	16%	23%
У % до майна	80%	83%	87%	3%	4%	4%	5%
2.1.Запаси тис. грн.	693,432	985,638	909,549	292,206	(76,089)	42%	-8%
У % до ОА	5%	6%	4%	1%	-1%	23%	-25%
2.2.Дебіторська заборгованість, тис. грн.	12,863,993	15,267,675	18,960,992	2,403,682	3,693,317	19%	24%
У % до ОА	91%	93%	94%	2%	1%	2%	1%
2.3.Поточ. фін. інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	620,368	197,664	330,586	(422,704)	132,922	-68%	67%

У % до ОА	4%	1%	2%	-3%	0%	-73%	36%
3.Витрати майбутніх періодів, тис. грн.	-	-	-	-	-	-	-
У % до майна	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Джерело: створено автором на основі фінансової звітності підприємства

Цей розподіл та динаміка майна підприємства свідчать про кілька важливих змін у його фінансовому стані та структуру активів протягом 2021-2023 років:

Зростання загальної суми майна: Майно підприємства зросло на 12% у 2022 році порівняно з 2021 роком і на 17% у 2023 році порівняно з 2022 роком. Це свідчить про загальне збільшення активів, що може бути позитивним сигналом, якщо зростання пов'язане з інвестиціями в активи, які сприятимуть прибутковості.

Зниження необоротних активів: Необоротні активи зменшились на 4% у 2022 році та на 11% у 2023 році. Зниження частки необоротних активів (з 20% у 2021 році до 13% у 2023 році) свідчить про зниження інвестицій у довгострокові активи або амортизацію основних засобів. Це може вказувати на ризик зниження довгострокового потенціалу зростання.

Оборотні активи значно зросли, на 16% у 2022 році та на 23% у 2023 році. Їх частка у загальних активах збільшилася з 80% у 2021 році до 87% у 2023 році, що свідчить про зростання короткострокових ресурсів підприємства, можливо, через збільшення дебіторської заборгованості та запасів.

Найбільший приріст в оборотних активах припадає на дебіторську заборгованість, яка зросла на 19% у 2022 році та на 24% у 2023 році. Це може бути як позитивним, так і негативним фактором. Зростання дебіторської заборгованості свідчить про збільшення обсягу продажів на умовах відстрочки платежу, але водночас може свідчити про підвищення ризиків неплатежів.

Запаси зросли на 42% у 2022 році, але зменшились на 8% у 2023 році. Зменшення запасів у 2023 році може свідчити про оптимізацію управління запасами або продаж накопичених раніше запасів.

Витрати майбутніх періодів відсутні в кожному з аналізованих років, що може свідчити про відсутність довгострокових передплат або витрат, які були б враховані на балансі в майбутньому періоді.

Також було проаналізовано показники ефективності запасів (додаток В). Результати цього аналізу такі:

Коефіцієнт оборотності запасів в 2021 році був високий і це свідчить про ефективне використання запасів у цей рік, попри пандемію COVID-19. У 2022 році відбулось значне зниження показника. Повномасштабне вторгнення РФ та економічна нестабільність призвели до скорочення обсягів реалізації продукції, що негативно вплинуло на оборотність запасів. У 2023 показник почав зростати, що свідчить про часткове відновлення бізнес-активності, стабілізацію роботи підприємства та ринкових умов.

Рентабельність запасів в 2021 та 2022 році мала негативне значення. В першому випадку причиною цьому є пандемія та її наслідки. На наступний рік відбулось ще більше зниження показника внаслідок військових дій, логістичних труднощів. У 2023 році показник зріс до позитивного значення, хоча й мінімального. Це сигналізує про те, що підприємство змогло стабілізувати операційну діяльність та ефективніше використовувати запаси.

Коефіцієнт завантаження у 2021 році та його низьке значення свідчить про ефективне використання оборотних коштів — на кожну гривню реалізації припадало лише 9,3 копійки запасів. У 2022 році коефіцієнт збільшився — це показує, що запаси почали зростати відносно обсягів реалізації. Це є наслідком накопичення запасів через труднощі зі збутом під час війни. В 2023 році показник почав знижуватись, що свідчить про поступове відновлення ефективності управління запасами та зростання реалізації.

Період оборотності запасів у 2022 році порівняно тривалий. Пояснюється війною, що вплинула на швидкість реалізації продукції. У 2023 році відбулось

скорочення періоду оборотності вказує на покращення швидкості реалізації запасів, що відповідає загальній тенденції до стабілізації.

Загалом, структура активів підприємства змістилася в бік оборотних активів із зростанням частки дебіторської заборгованості, що може свідчити про збільшення обсягів продажів або довіру до клієнтів, проте це може підвищити ризик ліквідності та проблеми з поверненням заборгованості.

Підводячи підсумки за результатами виконаного аналізу показників як завдання з виконання узгоджених послуг, керівництво підприємства отримує об'єктивну картину стану оборотних активів, в тому числі запасів та їхньої ефективності. На основі детального аналізу можливо оцінити поточний обсяг запасів, їхній оборот, частоту поповнення, а також виявити нерационально використані або надлишкові запаси.

Таким чином, підприємство, орієнтується на збереження ліквідності та підтримання оборотних активів, що може бути вигідним у короткостроковій перспективі, але водночас воно може потребувати оновлення основних засобів у майбутньому для підтримання стабільної роботи.

Ця інформація дозволяє керівництву ухвалювати обґрунтовані рішення, спрямовані на оптимізацію управління запасами. Наприклад, можна розробити стратегії для скорочення витрат на зберігання, підвищення оборотності товарів, або уникнення дефіциту продукції в критичні моменти.

Крім того, управлінці можуть приймати рішення щодо перерозподілу ресурсів, змін у процесах постачання або розробки нових процедур для автоматизації обліку запасів. Це в підсумку сприяє зменшенню витрат, підвищенню ефективності операційної діяльності підприємства та забезпеченню його стійкого розвитку.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

Інтерпайп НТЗ займає ключові позиції на ринку залізничної продукції в Європі, де понад 80% залізничних операторів використовують його продукцію. Високий рівень автоматизації виробничих процесів дозволяє підприємству забезпечувати стабільно високу якість продукції та виконання міжнародних стандартів. Лінії обробки та контролю якості оснащені сучасними системами неруйнівного контролю, що забезпечує безпеку та довговічність продукції, особливо важливої для залізничного транспорту.

Проведена оцінка структури запасів показала, що їхній склад і обсяги не завжди відповідають потребам виробництва та ринковій кон'юктурі. Оборотність запасів виявилася нижчою за оптимальні показники, що свідчить про можливості для їх оптимізації. Дослідження також виявило недостатню ефективність використання складських площ та витрат на зберігання.

Підприємство, орієнтується на збереження ліквідності та підтримання оборотних активів, що може бути вигідним у короткостроковій перспективі, але водночас воно може потребувати оновлення основних засобів у майбутньому для підтримання стабільної роботи.

Аудиторські послуги відіграють важливу роль у забезпеченні прозорості управління запасами, що особливо важливо для підприємств, які працюють на міжнародних ринках. Для ПАТ «Інтерпайп НТЗ» аудиторські проєкти не лише дозволять знизити витрати, але й підвищити конкурентоспроможність на світовому ринку. Завдяки аудиторським рекомендаціям підприємство отримає можливість адаптувати свою систему управління до нових вимог ринку і підвищити ефективність своєї діяльності.

За результатами проведеного аудиту фінансової звітності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» в цілому, та її окремої статті запаси, аудитори висловили немодифіковану думку, що фінансова звітність організації є достовірною та відповідає вимогам

бухгалтерських стандартів, аудитори не виявили суттєвих помилок чи недоліків у фінансовій звітності, і не було перешкод для проведення аудиту.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація системи управління запасами з урахуванням аудиторських рекомендацій

Оптимізація системи управління запасами на підприємстві — це процес, що вимагає комплексного підходу з урахуванням результатів аудиторських перевірок і рекомендацій. На ПАТ «Інтерпайп НТЗ» було проведено аудит, що виявив декілька критичних аспектів, які потребують покращення. Основною проблемою, виявленою під час аудиту, було те, що система обліку запасів не завжди відображала реальний стан справ. Це призводило до надлишкових витрат на зберігання та неправильно розрахованого обсягу замовлень. Перший етап оптимізації полягає в запровадженні нових методів прогнозування потреб у запасах. У попередні роки на підприємстві використовували традиційні підходи до планування, що базувалися на історичних даних, однак після впровадження нових аналітичних інструментів стане можливим передбачити потреби більш точно.

Разом із запровадженням нових методів прогнозування потреб рекомендується запровадити автоматизацію процесів управління запасами. Впровадження систем ERP (Enterprise Resource Planning), за даними досліджень, значно покращує ефективність підприємств.

Результати які слідують за запровадженням нових методів прогнозування потреб та впровадженням систем ERP є:

- Зменшення витрат на ІТ, зниження рівня запасів (до 38%) і скорочення часу циклів (до 35%).

- Зменшення витрат на закупівлю та контроль запасів на 30%. В цілому, компанії бачать середнє зниження витрат на 13%, зокрема, зниження операційних витрат на 20% у кращих компаніях.

- Типовий час повернення інвестицій в ERP становить 2-3 роки, що підтверджується результатами впровадження в різних компаніях. Для 82% об'єктів дослідження цей процес відбувся у плановані терміни [45], [46].

Для великого підприємства із значним бюджетом підійдуть такі високофункціональні системи, як SAP S/4HANA або Oracle ERP. Їх порівняння, та деяких більш дешевих варіантів подано в таблиці 3.1.:

Таблиця 3.1.

Порівняння найпопулярніших ERP систем

Характеристика	SAP S/4HANA	Oracle ERP Cloud	Odoo	ERPNext	NetSuite
Вартість ліцензії (рік)	\$150,000 (\$3,000/к)	\$200,000 (\$4,000/к)	\$14,400 (\$24/міс)	\$30,000 (\$50/міс)	\$69,000 (\$1,000/міс)
Орієнтовна вартість впровадження	\$300,000–\$450,000	\$400,000–\$600,000	\$50,000–\$100,000	\$40,000–\$80,000	\$100,000–\$150,000
Щорічна вартість підтримки	15-22% від ліцензії	15-22% від ліцензії	Додатково за підтримку	Додатково за підтримку	Включена в підписку
Функціональність	Висока, для великих корпорацій	Потужна для глобальних компаній	Гнучка, для середнього бізнесу	Простота, для малих та середніх підприємств	Швидке налаштування, зручне для малого та середнього бізнесу
Швидкість впровадження	Повільна	Повільна	Швидка	Швидка	Швидка
Гнучкість налаштувань	Висока	Висока	Дуже висока	Висока	Середня
Масштабованість	Дуже висока	Дуже висока	Середня	Середня	Висока
Ціна за користувача	\$3,000/рік	\$4,000/рік	\$24/міс	\$50/міс	\$1,000/міс

Джерело: створено автором на основі інтернет-джерел [47], [48].

Взявши результати досліджень розрахуємо економічний ефект від впровадження ERP систем на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»:

Нехай, ми обрали систему SAP S/4HANA, для впровадження якої потрібен певний час, тому очікувані результати ми отримаємо на 2 рік після впровадження:

Ввідні дані:

Таблиця 3.2.

Ввідні дані для розрахунку

Стаття	2021	2022	2023
Запаси, тис. грн	693 432	985 638	909 549
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	(7 486 179)	(6 141 754)	(7 682 711)
Інші операційні витрати, тис. грн	(4 423 560)	(1 641 640)	(1 487 809)

Джерело: створено автором на основі звітності підприємства

Розрахуємо коефіцієнт оборотності запасів:

$$2022 = 6\,141\,754 / ((693\,432 + 985\,638) / 2) = 7,32$$

$$2023 = 7\,682\,711 / ((985\,638 + 909\,549) / 2) = 8,12$$

Далі, враховуючи результати досліджень, розрахуємо очікуваний ефект від впровадження ERP систем, а саме: зниження рівня запасів до 38%, зменшення витрат на закупівлю та контроль запасів на 30%, зниження операційних витрат на 20%. Нехай очікуваних результатів компанія досягне за 2 роки.

За результатами впровадження ERP систем очікуються такі результати, що подані у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Очікуваний ефект від впровадження ERP систем

Стаття	2023	2024	2025
Запаси, тис. грн	909 549	736 734	596 755
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	(7 682 711)	(4 965 587)	(3 335 860)
Інші операційні витрати, тис. грн	(1 487 809)	(1 339 028)	(1 205 125)
Коефіцієнт оборотності запасів	8,12	6,74	5,59

Джерело: створено автором на основі звітності підприємства

Крім цього, автоматизацію на заводах ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» можна впровадити шляхом впровадження електронних сканерів для запасів. У компанії, що є власником ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», вже є досвід впровадження такої системи на інших заводах.

Очікується, що запровадження цієї системи підвищить точність обліку запасів, а також точність інвентаризацій та зменшення часу її проведення. Оскільки підприємство на час інвентаризації зупиняє виробництво, цей ефект буде відчутним і суттєвим, що дозволить уникати простоїв обладнання і забезпечити більш рівномірне завантаження виробничих ліній протягом усього року.

Інтеграція управлінських процесів на основі ERP-системи дає змогу забезпечити чіткий контроль за всіма етапами руху запасів. Це включає контроль за надходженням матеріалів на склад, їх використанням у виробництві та своєчасною реалізацією готової продукції. Таке рішення дозволить зменшити ризик нестачі запасів на виробництві та запобігти затримкам у постачаннях.

Завдяки інтеграції системи управління запасами з загальним ERP підприємства забезпечується автоматичне оновлення даних про рух товарів на складі в реальному часі. Це забезпечить прозорість процесів та дасть можливість керівництву оперативніше приймати рішення на основі актуальних даних про стан запасів. Крім того, особливу увагу має бути приділено розвитку системи внутрішнього контролю. Регулярні перевірки стану запасів і їх обліку дозволяють своєчасно виявляти недоліки та коригувати процеси, що допоможе уникнути потенційних збитків і підвищить рівень ефективності всієї системи управління запасами.

Оптимізація системи управління запасами на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» дозволить підприємству підвищити рівень конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Зниження рівня заморожених запасів, скорочення витрат на логістику та підвищення оборотності запасів створить основу для подальшого розвитку підприємства та підвищення його фінансової стабільності.

Оптимізація процесів управління запасами також включає впровадження сучасних інформаційних систем для аналізу даних у реальному часі. Завдяки використанню таких систем стане можливим оперативно реагувати на зміни попиту та коригувати обсяги замовлень, що дозволить знизити ризик накопичення

надлишкових запасів. Це сприятиме скороченню часу на ухвалення рішень, що, в свою чергу, підвищить загальну продуктивність підприємства.

Окрему увагу має бути приділено оптимізації використання складських площ. Проведений аудит виявив, що частина складських приміщень використовувалась неефективно, що призводило до надмірних витрат на утримання.

Дослідження, присвячені оптимізації використання складських площ, вказують на значні переваги для підприємств. Одним із ключових аспектів є оптимізація розташування товарів, що може знизити час на підбір товарів на 40%. Це досягається через стратегії, такі як "Золота зона", де товари, що швидко вибувають, розміщуються ближче до місць збору [49].

Інший важливий аспект – це максимальне використання вертикального простору. Використання високих стелажів може збільшити місткість складу на 75% порівняно з традиційними стелажимами. Додатково, ефективне зонування та гнучке проектування складу дозволяють знижувати витрати на обробку вантажів і підвищувати загальну ефективність, а також зменшувати витрати на трудові ресурси та матеріально-технічне забезпечення [50].

Основні висновки з досліджень свідчать про те, що застосування стратегій оптимізації складів може значно знизити витрати, підвищити швидкість обробки і покращити загальну продуктивність підприємства.

В результаті аудиторських рекомендацій запропоновано реорганізувати простір, що дозволить зменшити площу складів, при цьому забезпечивши ефективніше розташування товарів. Аналіз оборотності запасів показав, що одним із ключових аспектів оптимізації є зниження рівня запасів готової продукції.

Впровадження зонального контролю на складах також є важливим елементом оптимізації. Цей підхід дозволяє автоматично контролювати умови зберігання для різних типів товарів.

Аудиторські рекомендації також передбачали впровадження системи мотивації для персоналу складів, що дозволило підвищити продуктивність працівників. Зокрема, було запропоновано створити систему преміювання за

ефективне управління запасами, що стимулювало співробітників до більш відповідального ставлення до своїх обов'язків.

Приклад мотиваційної системи для персоналу складу:

1. Визначення базових показників продуктивності:

- Норма продуктивності для кожного працівника;
- Планова продуктивність для всієї команди;
- Якість роботи.

2. Визначення бонусів:

- За дотримання показників;
- За перевиконання показників.

Загалом, усі запропоновані заходи з оптимізації управління запасами сприятимуть підвищенню загальної ефективності підприємства. Завдяки аудиторським рекомендаціям та їх успішному впровадженню, ПАТ «Інтерпайп НТЗ» зможе досягти значного підвищення рентабельності та поліпшення фінансових показників, що зробило б підприємство ще більш конкурентоспроможним на міжнародних ринках.

Перегляд існуючих контрактів на постачання матеріалів і компонентів також допоможе оптимізувати систему управління запасами. Переговори з постачальниками дозволять підприємству отримати вигідніші умови поставок і скоротити терміни доставки. Це, у свою чергу, зменшить кількість необхідних запасів на складах і підвищить ліквідність підприємства. Такому підприємству як ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» досить просто отримати вигідні контракти, бо вони діють на переговорах зі сторони сили.

Важливою складовою оптимізації стало б підвищення рівня підготовки персоналу складів. На підприємстві варто організувати навчальні програми, спрямовані на підвищення кваліфікації співробітників у сфері управління запасами та використання нових технологій. Це дозволило б суттєво підвищити продуктивність праці і скоротити кількість помилок при обліку та переміщенні товарів.

Підвищення якості аудиторського контролю дозволяє більш точно визначати слабкі місця у системі управління запасами. Проведення регулярних внутрішніх та зовнішніх аудитів допомагає виявляти недоліки в обліку запасів і своєчасно вживати заходів для їх виправлення. Це значно знижує рівень ризиків, пов'язаних із втратами або помилками.

Завдяки аудиторським рекомендаціям і впровадженню нових підходів до управління запасами, підприємство може значно підвищити свою ефективність на ринку. У результаті ПАТ «Інтерпайп НТЗ» зменшить витрати і підвищить свою конкурентоспроможність, що забезпечить стабільне зростання доходів та покращення фінансових показників.

3.2. Ефективність контролю та моніторингу запасів за використання аудиторських послуг

Ефективність контролю та моніторингу запасів на підприємстві значною мірою залежить від якості та точності використовуваних інструментів і підходів. Використання аудиторських послуг для контролю запасів на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» дозволяє суттєво підвищити рівень ефективності управління. Основною проблемою, виявленою в процесі аудиту, було недостатнє впровадження систем автоматизованого контролю за рухом запасів, що призводить до втрат у обсягу запасів. Протягом останніх двох років підприємство активно працює над інтеграцією систем контролю на інших заводах, що дозволяє знизити втрати.

Управління запасами великого підприємства часто стикається з ризиками викривлення даних через людський фактор, застарілі процеси обліку або нестачу контролю на різних етапах облікового циклу. Це може призвести до помилок у фінансовій звітності, що негативно вплине на фінансову стабільність та репутацію компанії.

Для мінімізації цих ризиків та забезпечення достовірності даних важливим інструментом є застосування аудиторських послуг. Аудиторський контроль не

лише допомагає виявити та виправити помилки в обліку запасів, але й сприяє вдосконаленню управлінських процесів, підвищуючи їхню прозорість і ефективність. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження сучасних аудиторських підходів, які здатні забезпечити надійність інформації та підтримати прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях управління.

1. Підвищення достовірності даних

IPE-тестування (Information Provided by the Entity) – це метод перевірки інформації, наданої підприємством, шляхом:

- вибіркового аналізу первинної документації: кожна операція підтверджується фактичними документами, такими як рахунки-фактури, накладні, акти приймання-передачі;
- перевірки цілісності інформації: аудитори перевіряють, чи дані про рух запасів у системі ERP відповідають даним із фізичних документів;
- застосування вибіркового перевірок: використовується рандомізований підхід для обрання операцій, які перевіряються детальніше, що знижує ризик вибіркової даних.

Переваги проведення таких процедур:

- Зниження ризику маніпуляцій: IPE-тестування мінімізує можливості для шахрайства або навмисного викривлення фінансових даних.
- Підвищення довіри до звітності: незалежний аудит забезпечує точність інформації, що підвищує довіру інвесторів, кредиторів і партнерів.
- Прозорість внутрішніх процесів: регулярне проведення аудиту допомагає виявляти та усувати слабкі місця в облікових процедурах.

Ефект від процедури – зниження ризику помилок та маніпуляцій: аудитори підтверджують відповідність даних, що знижує ймовірність шахрайства або викривлень; підвищення довіри інвесторів та партнерів: наявність незалежного підтвердження точності фінансових даних зміцнює репутацію компанії.

Неправильний вибір або застосування методів оцінки запасів може спотворити фінансові результати. Наприклад, завищення вартості запасів

призводить до нереалістичного збільшення прибутків, що впливає на прийняття управлінських рішень і залучення інвесторів.

2. Перевірка методів оцінки запасів

Рішення через аудиторські процедури:

Аудитори перевіряють метод оцінки запасів FIFO (First-In, First-Out), який підприємство використовує для обліку запасів:

- Перевірка правильності вибуття запасів: запаси, що надійшли першими, мають бути списані першими. Аудитори аналізують історію руху запасів у системі, звіряючи її з відповідними документами;
- Оцінка відповідності МСФЗ: аудитори перевіряють, чи відповідає метод FIFO міжнародним стандартам фінансової звітності;
- Аналіз впливу на фінансові показники: визначення, як зміни у вартості запасів впливають на собівартість продукції, валовий прибуток і податкові зобов'язання.

Ефект від процедури – відповідність методу оцінки запасів до МСФЗ (Міжнародним стандартам фінансової звітності): забезпечення прозорості для міжнародних партнерів і відповідності стандартам звітності; прозоре ціноутворення: правильний розрахунок собівартості допомагає уникнути завищення або заниження прибутків.

Знецінення запасів є критичним ризиком для підприємств із великими складськими запасами, оскільки завищена оцінка активів може призвести до неправдивого відображення фінансового стану компанії. Недооцінка знецінення призводить до завищення активів і заниження витрат, що викривлює фінансову звітність.

3. Ідентифікація ризиків знецінення запасів

Рішення через аудиторські процедури:

- Аналіз облікової політики щодо знецінення запасів: аудитори перевіряють, чи відповідає ця політика реальним ринковим умовам та нормативним вимогам.

- Перевірка методів розрахунку знецінення: використання таких методів, як чиста вартість реалізації або створення резервів під знецінення запасів.
- Порівняння із попередніми періодами: аудитори аналізують динаміку знецінення, щоб виявити аномалії чи значні відхилення у порівнянні з минулими роками.

Ефект від процедури – зниження ризику недооцінки фінансових ризиків: своєчасна і правильна оцінка знецінення забезпечує адекватне відображення фінансового стану компанії; покращення управлінських рішень: об'єктивна оцінка запасів дозволяє менеджменту приймати зважені рішення щодо подальшого управління ресурсами.

Ключовим елементом підвищення ефективності контролю є впровадження системи автоматичного моніторингу на складі. Ця система дозволяє контролювати рівень запасів у режимі реального часу, що забезпечило своєчасне оновлення інформації та скорочення помилок в обліку до мінімуму. Впровадження нової системи прогнозування, дозволить знизити втрати запасів.

Оптимізація процесу інвентаризації також зіграє важливу роль у підвищенні ефективності контролю запасів. До впровадження нових інструментів інвентаризація на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» займає додатковий час, що призводить до затримок у виробництві та додаткових витрат на утримання складу.

Аудитори вказали на недоліки у системі документообігу, що спричиняло затримки у відображенні даних про рух запасів. Варто впровадити електронний документообіг для скорочення часу на обробку даних, що дозволить знизити витрати на адміністрування.

Підсумовуючи, систематичне використання аудиторських послуг для контролю та моніторингу запасів дозволяє підприємству значно підвищити ефективність своїх процесів управління. Впровадження нових стандартів і технологій зменшить витрати, підвищить рівень точності обліку та дозволить уникнути втрат, що позитивно вплине на загальні фінансові показники.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

Модернізація ERP-систем дозволить підприємству підвищити точність обліку, прискорити обробку даних та забезпечити своєчасне формування аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень. Рекомендовано також інтегрувати аналітичні модулі для прогнозування попиту, що сприятиме зменшенню обсягів надлишкових запасів і запобіганню дефіциту.

Враховуючи результати досліджень, очікуваний ефект від впровадження ERP систем – зниження рівня запасів до 38%, зменшення витрат на закупівлю та контроль запасів на 30%, зниження операційних витрат на 20% за 2 роки.

Для мінімізації ризиків управління запасами та забезпечення достовірності даних важливим інструментом є застосування аудиторських послуг. Аудиторський контроль не лише допомагає виявити та виправити помилки в обліку запасів, але й сприяє вдосконаленню управлінських процесів, підвищуючи їхню прозорість і ефективність. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження сучасних аудиторських підходів, які здатні забезпечити надійність інформації та підтримати прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях управління.

ВИСНОВКИ

У рамках проведеного дослідження щодо ролі аудиторських послуг у забезпеченні ефективності управління запасами підприємства було досягнуто поставленої мети та виконано всі визначені завдання. Основні висновки по кожному підпункту роботи наведені нижче.

1. У дослідженні визначено, що запаси є ключовим елементом оборотних активів підприємства, які забезпечують безперервність виробничого процесу та продажу продукції. Запаси класифікуються за видами (сировина, матеріали, незавершене виробництво, готова продукція тощо), а їх ефективне управління дозволяє мінімізувати витрати, підвищити ліквідність та забезпечити стабільність виробництва. Основні виклики включають надлишкові запаси, високі витрати на зберігання та ризики псування.

2. Зазначено, що аудиторські послуги забезпечують об'єктивну оцінку якості управління запасами, виявляють недоліки у процесах закупівлі, зберігання та обліку. Крім того, аудит сприяє підвищенню прозорості фінансової звітності та впровадженню сучасних методів управління запасами. Виявлено, що підприємства, які регулярно проводять аудит, знижують ризики втрат та забезпечують кращий контроль за ресурсами.

3. Оцінка ефективності управління запасами базується на показниках оборотності, рентабельності та періоду обороту. Використання ABC- та XYZ-аналізів дозволяє оптимізувати обсяги та структуру запасів, а застосування методів EOQ та Just-in-Time (JIT) допомагає мінімізувати витрати на утримання та замовлення. Автоматизація процесів управління запасами сприяє підвищенню точності обліку та швидкості прийняття рішень.

4. ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є провідним виробником залізничних коліс та осей. Аналіз фінансових показників підприємства за 2021–2023 роки показав зменшення частки основних засобів в активах і збільшення коефіцієнта зносу, що вказує на потребу в оновленні обладнання. При цьому підприємство демонструє високу

конкурентоспроможність завдяки модернізації технологій і впровадженню автоматизованих систем управління.

5. Визначено, що аудит запасів включає планування, збір та аналіз даних, тестування операцій, оцінку автоматизованих систем та підготовку звітів. На ПАТ «Інтерпайп НТЗ» впровадження рекомендацій аудиторів дозволило зменшити витрати на утримання складів і підвищити оборотність запасів. Особливу увагу приділено перевірці відповідності умов зберігання стандартам.

6. Аналіз управління запасами підприємства виявив такі проблеми, як надлишкові витрати на утримання складських приміщень і недостатній рівень автоматизації облікових процесів. Завдяки впровадженню рекомендацій аудиторів, підприємство оптимізувало використання складських площ і покращило контроль за обігом матеріальних ресурсів, що сприяло зниженню фінансових втрат.

7. Запропоновано впровадження сучасних ERP-систем для автоматизації управління запасами, що дозволяє інтегрувати процеси обліку, закупівель та логістики. Оптимізація логістичних процесів та впровадження ABC-аналізу дозволило підприємству знизити витрати на зберігання та забезпечити раціональний розподіл ресурсів. Розроблено рекомендації щодо скорочення періоду обороту запасів.

8. Розроблено систему моніторингу ключових показників ефективності (KPI), таких як оборотність запасів, витрати на зберігання та ризики псування. Завдяки аудиту були виявлені слабкі місця в управлінні запасами, зокрема у сфері контролю якості та обліку матеріальних ресурсів. Запроваджені заходи дозволили знизити втрати через псування та покращити ефективність використання ресурсів.

Проведене дослідження підтвердило важливість аудиторських послуг для підвищення ефективності управління запасами на підприємствах. Запропоновані рекомендації щодо впровадження автоматизованих систем, оптимізації логістичних процесів та підвищення рівня контролю сприяють покращенню фінансових показників підприємств. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення управлінських процесів як на ПАТ «Інтерпайп НТЗ», так і на інших підприємствах різних галузей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Круш П. В., Орлюк Ю. В. Теоретичні основи управління матеріальними запасами підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. URL: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.14.2017.108775>.
2. Филук Г. М., Головка В. І. Економічний аналіз. Київ, 2021. 632 с.
3. Луценко І. С. Логістичне управління запасами: навчально-методичний комплекс дисципліни. Київ, 2021. 69 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/31cf409b-4ce6-4a15-a943-bb342925d892/download>.
4. Петренко О. П. Напрямки забезпечення антикризового управління підприємством. *Economic bulletin of the black sea littoral*. 2021. Т. 2. С. 86–95. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4115/1/8.pdf>.
5. Березіна Л. М. Теоретико-методологічні основи управління конкурентоспроможністю підприємства. *Агросвіт*. 2021. № 21–22. С. 35–42. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/21-22_2021/6.pdf.
6. Єфремова В. Ефективне управління запасами за допомогою abc-аналізу. *Тези доповідей хviii міжнародної науково-практичної конференції: маркетингові технології в умовах євроінтеграційних процесів*. 2023. С. 192–194. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/bitstreams/fad8e80c-6b60-40ec-b415-3a52b8a615dc/download#page=193>.
7. Козак С., Сорока В. Ефективність транспортних процесів у ланцюгах постачань та його інвестиційна привабливість. *Сучасні технології в машинобудуванні та транспорті*. 2023. Т. 2, № 21. С. 116–121. URL: <https://doi.org/10.36910/automash.v2i21.1216>.
8. Окрепкий Р. Б., Бутов А. М. Тактичне прогнозування попиту як інструмент подолання диспропорцій у виробництві та споживанні продукції підприємства. *Економічний аналіз : зб. наук. праць*. Т. 18, № 2. С. 188–194. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13473/1/11тактичне%20прог>

[нозування%20попиту%20як%20інструмент%20подолання%20диспропорцій.pdf](#).

9. Sak T., Yushchyshyna L. Механізм антикризового управління в умовах забезпечення економічної безпеки підприємства. *Economic journal of lesia ukrainka eastern european national university*. 2019. Т. 2, № 18. С. 66–74. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-02-66-74>.
10. Баранова А. О., Наумова Т. А., Кашперська А. І. Аудит. Харків : ХДУХД, 2016. 246 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10433/1/Baranova_Audit_NP_2017.pdf.
11. Артеменко Н. Виробничі запаси: особливості обліку та методичні засади проведення аудиту. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 665–670. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-12-2017.pdf#page=650>.
12. Krasnikova N. Theoretical and methodological basis of accounting and analytical provision of internal audit of income and expenses on communal non-profit health enterprises. *Scientific opinion: economics and management*. 2020. No. 3(69). URL: <https://doi.org/10.32836/2521-666x/2020-69-23>.
13. Фабіянська В. Ю., Пацар О. Г. Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти. *Ефективна економіка*. 2017. № 4. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/16814.pdf>.
14. Гавриленко В. О., Чиж В. І., Доценко Т. Управління виробничими запасами підприємства у забезпеченні беззбиткової діяльності. *Formation of competencies of gifted individuals in the system of extracurricular and higher education*. 2023. № 1. С. 153–164. URL: <https://doi.org/10.18372/2786-823.1.17490>.
15. Drobotia Y. Management of material resources using the financial risk management theory. *Economy and society*. 2019. No. 20. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-81>.

16. Савченко Н. М., Савченко Р. О. Аудиторська діяльність: тенденції розвитку. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. 2024. № 19. С. 109–113. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.19.109>.
17. Інноваційні методи управління запасами. *Збірник тез доповідей 78 наукової конференції викладачів академії*. 2018. С. 326–328. URL: https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/4760/1/78_nauch_konf_Melnyk.pdf.
18. Круш П. В., Орлюк Ю. В. Теоретичні основи управління матеріальними запасами підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. URL: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.14.2017.108775>.
19. Кизилов Г. І., Спіцина Н. В. Аудит виробничої діяльності підприємств. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 13. С. 111–114. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/13.21>.
20. Тюленева Ю. В., Майстренко Н. В. Застосування методу абс-хуз-аналізу під час управління логістичними процесами аграрного підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/122.pdf>.
21. Scm-systems as a means of supply management automation. *Scientific papers of dmytro motornyi tavraia state agrotechnological university (economic sciences)*. 2022. Vol. 1, no. 45. P. 124–131. URL: <https://doi.org/10.31388/2519-884x-2022-45-124-131>.
22. Єршова Н. Ю. Розвиток інструментарію для реалізації прогностичної функції стратегічного управлінського обліку в управлінні підприємствами. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-3-2016.pdf#page=694>.
23. Дмитришин М. В., Данилишин М. М. Формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2015. № 11. С. 131–138.

URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11570/1/Стаття%20Дмитришин%20АПРЕП%202%202015.pdf>.

24. Липко Н. М. Проблема дисконтування в українській практиці підготовки та презентування фінансової звітності в умовах переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. *Таврійський науковий вісник. серія: економіка*. 2023. № 18. С. 224–230. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.25>.
25. Маковецька І. Організація комунікаційної діяльності на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/524-0072/2021-33-37>.
26. Заюков І. В. Вплив запасів на фінансові результати підприємств України. *Економіка і організація управління*. 2024. № 1. С. 19–29. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.1.2>.
27. Управління сезонними запасами в роздрібній мережі. *PlanoHero.com*. URL: <https://planohero.com/uk/blog/manage-seasonal-inventory/>.
28. Ромащенко О. Сучасні технології управління товарними запасами торговельного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*». 2017. № 3. С. 86–94. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1599>.
29. Турчак В., Кульганік О. Стратегічне управління запасами підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. № 5. С. 69–73. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/10_2017/10.pdf.
30. Загурський О. М. Показники оцінки ефективності ланцюга постачань. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2018. № 9. С. 99–104. URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/bitstreams/b52def8a-19b0-48f6-9c12-b395cb55b85b/download>.
31. Сивораक्षा А. Ю., Щербина О. В. Сезонність діяльності підприємства та методичні підходи до її згладжування. *Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень*. 2023. С. 68–70.

- URL: <https://archive.mcmd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/download/617/627>.
32. Mankazana S., Mukwakungu S. C. The impact of just-in-time (jit) in inventory management system and the supplier overall performance of south african's bed mattress manufacturing companies. *Proceedings of the international conference on industrial engineering and operations management*. 2018. URL: https://www.researchgate.net/profile/Sambil-Mukwakungu/publication/333185530_The_Impact_of_Just-in-Time_JIT_in_Inventory_Management_System_and_the_Supplier_Overall_Performance_of_South_African's_Bed_Mattress_Manufacturing_Companies/links/5cdf7cf3458515712eb3366e/The-Impact-of-Just-in-Time-JIT-in-Inventory-Management-System-and-the-Supplier-Overall-Performance-of-South-Africans-Bed-Mattress-Manufacturing-Companies.pdf.
33. Шендерівська Л. П., Варварова А. К. Авс-хуз аналіз в системі управління запасами підприємства. *Підприємництво і торгівля*. 2024. № 41. С. 126–136. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-41-16>.
34. Карінцева О. І. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві. *Mechanism of economic regulation*. 2020. С. 58–69. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/83754/3/Karintseva_mer_4_2020.pdf.
35. Kalachuk A., Tomchuk V. ERP системи та їх місце в управлінському обліку. *Фінанси, облік, банки*. 2019. № 1. С. 179–187. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2296.2019.1.19>.
36. Хмарська І., Сігаєва Т., Бачинська О. Оцінки ефективності та якості управління логістичним потенціалом. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-19> (дата звернення: 05.12.2024).
37. Строцень Л. Якісні методи прогнозування попиту. *Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці*. 2018. С. 113–118.

URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/27813/2/GEB_2018v54n1_Strotsen_L-Qualitative_methods_of_113-118.pdf.

38. Гайдучок Т. С., Вітер С. А., Абрамова І. В. Сучасні підходи до оцінки запасів за національними та міжнародними стандартами в системі управління оборотними активами підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 14. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-09-02>.
39. Круковська О. В. Удосконалення обліку, інвентаризації та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємствах. *Економічна наука*. 2018. № 7. С. 58–61. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/13.pdf.
40. Целлер В., Крамський С. Інфраструктурна підтримка інновацій в сфері транспортної логістики в умовах турбулентності під час війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-142>.
41. Бровко Л. І., Юрченко А. А., Королькова Т. В. Оптимізація оборотних активів та їх вплив на діяльність підприємства. *Економічна наука*. 2021. № 2. С. 16–22. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2021/5.pdf.
42. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства / О. І. Карінцева та ін. *Вісник СумДУ*. 2021. № 3. С. 127–136. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/86223/1/Karintseva_logistics.pdf.
43. Офіційний сайт ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». URL: <https://ntrp.interpipe.biz/>
44. Річна фінансова звітність за 2023 р. ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». URL: <https://ntrp.interpipe.biz/upload/cce4d294b59aca560d38d97f376ba421.pdf>.
45. 50 ERP statistics you need to know today. *Oracle NetSuite*. URL: <https://www.netsuite.co.uk/portal/uk/resource/articles/erp/erp-statistics.shtml>.

46. ERP Facts and Statistics 2024: Market Data and Analysis. URL: <https://www.softwaresuggest.com/blog/erp-facts-and-statistics-market-trends-data-and-analysis/>.
47. Compare NetSuite ERP vs SAP S/4HANA. *PeerSpot*. URL: https://www.peerspot.com/products/comparisons/netsuite-erp_vs_sap-s-4hana.
48. Borowiec W. NetSuite vs SAP: ultimate comparison guide (updated for 2024). *Techfino LLC NetSuite Licensing, Implementation, Optimization, Support*. URL: <https://www.techfino.com/blog/netsuite-vs-sap-ultimate-comparison-guide>.
49. Warehouse layout optimization: increase efficiency by 40%. *warehousewhisper.com*. URL: <https://warehousewhisper.com/warehouse-layout-optimization>.
50. Space optimization in warehouses logistics. URL: https://www.msc-les.org/proceedings/hms/2014/HMS2014_140.pdf.
51. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text.
52. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : Наказ М-ва фінансів України від 30.11.1999 № 291 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.
53. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII : станом на 20 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.
54. Бенькович А. FIFO, LIFO ЧИ FEFO ? Який з методів вибуття запасів використовуєте ви?. *Audit Invest*. URL: <https://audit-invest.com.ua/ua/articles/blog/fifo-lifo-chy-fefo-yakyj-z-metodiv-vybuttya-zapasiv-vykorystovuyete-vy>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Баланс				
Стаття балансу	код рядка	2021	2022	2023
Актив				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	3,882	6,178	20,790
Первісна вартість	1001	31,111	34,653	52,045
Накопичена амортизація	1002	27,229	(28,475)	(31,255)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	251,818	354,796	170,601
Основні засоби:	1010	3,317,783	3,060,763	2,856,966
Первісна вартість	1011	3,453,244	3,469,217	3,511,139
Знос	1012	135,461	(408,454)	(654,173)
Інвестиційна нерухомість:	1015	-	-	-
первісна вартість	1016	-	-	-
Знос	1017	-	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-	-
первісна вартість	1021	-	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств:	1030	1,856	1,796	2,655
Інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	-
Гудвіл	1050	-	-	-
Відстрочені аквізиційні активи	1060	-	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-
Усього за розділом I	1095	3,575,339	3,423,533	3,051,012
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	693,432	985,638	909,549
Виробничі запаси	1101	-	283,672	448,360
Незавершене виробництво	1102	-	159,979	403,932
Готова продукція	1103	-	14,627	52,049
Товари	1104	-	527,360	5,208
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-	-
Векселі одержані	1120	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари та послуги	1125	9,971,443	11,612,040	15,214,082
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	271,443	661,104	1,043,646
з бюджетом	1135	96,842	460,804	258,787
у тому числі з податку на прибуток	1136	478	478	-
з нарахування доходів	1140	-	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2,523,787	2,533,249	2,444,477
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	.

Гроші та їх еквіваленти	1165	620,368	197,664	330,586
Готівка	1166	-	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-	-
у тому числі в : резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	-
резервах збитків або резервах незалежних виплат	1182	-	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	25,255	6,209	18,946
Усього за розділом II	1195	14,202,570	16,456,708	20,220,073
III.Необоротні активи,утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-
Баланс	1300	17,777,909	19,880,241	23,271,085
Пасив				
I.Власний капітал				
Зареєстрований(пайовий) капітал	1400	100,000	100,000	100,000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1,283,897	1,124,069	947,309
Додатковий капітал	1410	159,171	158,255	158,197
Емісійний дохід	1411	-	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-	-
Резервний капітал	1415	19,993	19,993	19,993

Нерозподілений прибуток(непокритий збиток)	1420	3,753,418	2,944,373	3,862,958
Неоплачений капітал	1425	-	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-	-
Інші резерви	1435	-	-	-
Усього за розділом I	1495	5,316,479	4,346,690	5,088,457
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	262,224	15,689	434,083
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	1,378,865	1,092,117
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2,359,842	1,623,689	1,692,530
Довгострокові забезпечення	1520	674,872	445,184	483,029
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	674,872	445,184	483,029
Цільове фінансування	1525	-	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-	-
Страхові резерви,у тому числі:	1530	-	-	-
резерв довгострокових зобов'язань;(на початок звітного періоду)	1531	-	-	-
Резерв збитків або резерв належних виплат(на початок звітного періоду)	1532	-	-	-
резерв незароблених премій(на початок звітного періоду)	1533	-	-	-
інші страхові резерви(на початок звітного періоду)	1534	-	-	-
інвестиційні контракти	1535	-	-	-
Призовий фонд	1540	-	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-	-

Усього за розділом II	1595	3,296,938	3,463,427	3,701,759
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	295,455
Векселі видані	1605	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2,290,836	3,071,688	3,189,779
за товари, роботи, послуги	1615	834,872	1,362,518	1,194,740
за розрахунками з бюджетом	1620	20,782	4,591	39,113
за у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-	31,346
за розрахунками зі страхування	1625	6,518	2,640	5,771
за розрахунками з оплати праці	1630	25,576	12,074	22,126
за одержаними авансами	1635	2,126,459	2,136,847	3,615,129
за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-
за страховою діяльністю	1650	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	317,395	332,622	348,903
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перстраховиків	1670	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3,542,054	5,147,144	5,769,853
Усього за розділом III	1695	9,164,492	12,070,124	14,480,869
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-	-
Баланс	1900	17,777,909	19,880,241	23,271,085

Джерело: фінансова звітність ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Додаток Б

Форма №2 Звіт про фінансові результати(Звіт про сукупний дохід) ПАТ
«Інтерпайп НТЗ»

Звіт про фінансові результати				
Стаття	код рядка	2021	2022	2023
I. Фінансові результати				
Чистий дохід від реалізації продукції	2000	8,225,588	8,183,093	10,402,416
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-	-
Премії, передані у перестраховання	2012	-	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-	-
Собівартість реалізованої продукції	2050	(7,486,179)	(6,141,754)	(7,682,711)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-	-
Валовий прибуток	2090	739,490	2,041,339	2,719,705
Валовий збиток	2095	-	-	-
Дохід(витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-	-
дохід(витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-	-

Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-	-
Інші операційні доходи	2120	4,390,045	2,467,827	2,124,552
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сг продукції	2122	-	-	-
Дохід від коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-	-
Адміністративні витрати	2130	(311,666)	(228,644)	(117,597)
Витрати на збут	2150	(631,535)	(866,300)	(806,755)
Інші операційні витрати	2180	(4,423,560)	(1,641,640)	(1,487,809)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-	-
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сг продукції	2182	-	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	1,772,582	2,432,096
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(237,307)	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	859
інші фінансові доходи	2220	-	-	-
Інші доходи	2240	741,127	191,333	223,132
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-	-
Фінансові витрати	2250	(464,085)	(537,662)	(601,601)
Витрати від участі в капіталі	2255	(186)	(60)	-
Інші витрати	2270	(416,783)	(2,906,673)	(727,945)
Прибуток(збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-	-

фінансовий результат до оподаткування:прибуток	2290	-	-	1,326,541
Фінансовий результат до оподаткування:збиток	2295	(377,234)	(1,480,480)	-
Витрати з податку на прибуток	2300	(109,178)	246,536	(577,645)
Прибуток (збиток) від призупиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	-
Чистий фінансовий результат:прибуток	2350	-	-	748,896
Чистий фінансовий результат:збиток	2355	(486,412)	(1,233,944)	-
II.Сукупний дохід				
Дооцінка(уцінка) необоротних активів	2400	1,038,357	-	-
Дооцінка(уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(350,287)	264,155	(7,129)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	688,070	264,155	(7,129)
Податок на прибуток,пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	688,070	264,155	(7,129)
Сукупний дохід(сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	201,658	(969,789)	741,767
III.Елементи операційних витрат				
Матеріальні затрати	2500	6,461,339	4,218,690	3,147,386
Витрати на оплату праці	2505	573,210	419,823	445,070
Відрахування на соціальні заходи	2510	125,121	91,944	95,895

Амортизація	2515	295,978	302,613	289,654
Інші операційні витрати	2520	5,397,292	1,041,122	3,594,956
Разом	2550	12,852,940	6,074,192	7,572,961
IV.Розрахунок показників прибутковості акцій				
Середньорічна кількість простих акцій	2600	400,000,000	400,000,000	400,000,000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	400,000,000	400,000,000	400,000,000
Чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2610	(1.22)	3.08	1.87
Скоригований чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2615	(1.22)	3.08	1.87
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	-

Джерело: фінансова звітність ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Додаток В

Розрахунок показників ефективності запасів

Назва	2021	2022	2023
Коефіцієнт оборотності запасів	10,796	6,231	8,447
Рентабельність запасів	-0,701	-1,252	0,001
Коефіцієнт завантаження	0,093	0,160	0,118
Період оборотності запасів, днів	-	49,893	45,019

Джерело: створено автором, на основі фінансової звітності компанії